

Mokslo Lietuva

Leidžiamas nuo 1989 m., du kartus per mėnesį

Nr. 13 (612)

Gražiu, turiningu atostogu!

Konstitucinis Teismas pripažino, kad Mokslo ir studijų įstatymo nuostatos prieštarauja Konstitucijai

Po Seimo Tėvynės sąjungos-Lietuvos krikščionių demokratų (TS-LKD) frakcijos narių Andriaus Kubiliaus ir Manto Adomėno inicijuoto Seimo narių kreipimosi į Konstitucinį Teismą dėl Mokslo ir studijų įstatymo, priimtas nutarimas, kad įstatymo nuostatos prieštarauja Konstitucijai.

Dar kovo pabaigoje kreipėsi parlamentarai atkreipė dėmesį, kad Seimas 2018 m. sausio 13 d. skubiai pakeitė Mokslo ir studijų įstatymo 2 straipsnio 26 dalį, kurios nuostatos („Iki 2018 m. kovo 1 d. studijų kryptys įvertinamos ir laikinai akredituojamos pagal švietimo ir mokslo ministro patvirtintus reikalavimus ir tvarką. Studijų kryptių laikino akreditavimo terminą nustato švietimo ir mokslo ministras. Jeigu įvertintos krypties studijos neatitinka švietimo ir mokslo ministro nustatytų reikalavimų, aukštoji mokykla negali priimti studentų į tos krypties studijas,

o studijuojančiųjų tolesnes studijų galimybes nustato švietimo ir mokslo ministras“) gali būti prieštarauja Konstitucijai, konkrečiai – konstituciniams teisinės valstybės, teisinio tikrumo, teisinio saugumo, teisėtų lūkesčių apsaugos principams, konstituciniam draudimui nustatyti teisės akto grįžtamąją galią, Konstitucijos 5 straipsnio 2 daliai.

Konstitucinis Teismas pripažino, kad nuostatose aukštosioms mokykloms numatytas itin trumpas laikotarpis pasirengti būsimiems esminiams studijų akreditavimo pokyčiams. Taip pat nuostatos vertintinos kaip tokios, pagal kurias **reikalauta neįmanomų dalykų: iš aukštųjų mokyklų reikalauta per tris dienas pasirengti studijų kryptių vertinimui ir laikinam akreditavimui, o iš Studijų kokybės vertinimo centro – per dvi dienas įvertinti ir laikinai akredituoti visų aukštųjų mokyklų visas studijų kryptis.**

„Darytina išvada, kad Įstatymo 2 straipsnio 26 dalies (2018 m. sausio 13 d. redakcija) nuostatos tiek, kiek jose numatyta iki 2018 m. kovo 1 d. įvertinti ir laikinai akredituoti vykdomas studijų kryptis, prieštarauja Konstitucijos 5 straipsnio 2 daliai, 40 straipsnio 3, 4 dalims, konstituciniams teisinės valstybės, atsakingo valdymo principams“, – rašoma išvadoje.

„Perfrazuojant Konstitucinio Teismo pirmininko Dainiaus Žalimo žodžius, jis per visą savo praktiką dar nematė **taip neprofesionaliai parengto teisinio reguliavimo ir taip neprofesionaliai jo įgyvendinto. Jo manymu, tai – teisinis nihilizmas.** Manau, kad šiandien Konstitucinis Teismas įrodė tai, ką ir reikėjo – švietimo sistema daužoma tariamomis reformomis, kuriose nihilizmas tiesiog klesti. Kokios bus to ilgalaikės pasekmės – apgailėstaudami pamatysime tik po gero dešimtmečio“, – teigė A. Kubilius. ■

Birželio 27 d. Vytauto Didžiojo universiteto Senato pirmininkui prof. Zigmui Lydekai įteiktos VDU Garbės profesoriaus regalijos (Plačiau – kitame numeryje)

ŠIAME NUMERYJE

Konstitucinio Teismo nutarimas: Mokslo ir studijų įstatymo nuostatos prieštarauja Konstitucijai

● 1 p.

Universitetų jungimasis – sudėtingas procesas

● 2 p.

Valstybės valdymo akligatviai

● 3 p.

Lietuvos Respublikos Seimo, Švietimo ir mokslo ministerijos pranešimai

● 3–5 p.

Lietuvos mokslininkų tarptautinis pripažinimas

● 5 p.

Lietuvos universitetuose – diplomų įteikimas

● 6–7 p.

Profesorius Gintautas Mažeikis: ketvirtosios pramonės revoliucijos reikalavimai ateities specialistams

● 7–8 p.

Mylėkime Tėvynę – ji niekada neišduos

● 9–10 p.

Pasaulio žymieji žmonės apie esperanto kalbą

● 11–12 p.

In memoriam Živilė Prakapaitė-Pocevičienė

● 12 p.

Nauji Lietuvos mokslo tarybos vadovai

Lietuvos Respublikos Seimas slaptu balsavimu penkerių metų kadencijai Lietuvos mokslo tarybos pirmininku patvirtino Vilniaus universiteto Gyvybės mokslų centro Biochemijos instituto Bioanalizės skyriaus vyriausiąjį mokslo darbuotoją prof. habil. dr. Valdemarą Razumą. Bendru sutarimu Lietuvos mokslo tarybos pirmininko pavaduotoja, Humanitarinių ir socialinių mokslų komiteto pirmininke patvirtinta Vilniaus universiteto Istorijos fakulteto Archeologijos katedros docentė Justina Poškienė. Lietuvos mokslo tarybos pirmininko pavaduotoju, Gamtos ir technikos mokslų komiteto pirmininku bendru sutarimu patvirtintas Nacionalinio vėžio

instituto Biomedicininės fizikos laboratorijos vedėjas Ričardas Rotomskis.

Nuo 2017 m. prof. V. Razumas buvo Tarybos valdybos pirmininkas, iki tol beveik dešimtmetį – Lietuvos mokslų akademijos prezidentas.

Tarybą sudaro 33 nariai: Tarybos pirmininkas, jo pavaduotojai, mokslinis sekretorius, komitetų ir valdybos nariai. Tarybos pirmininką ir jo pavaduotojus Vyriausybės teikimu tvirtina Seimas. Tarybos valdybos narius bei komitetų narius, mokslinį sekretorių – švietimo ir mokslo ministro teikimu tvirtina Vyriausybė. *Parengta pagal LMT ir LR Seimo pranešimus* ■

Lietuvos mokslo tarybos pirmininkas prof. habil. dr. Voldemaras Razumas

Laikinojoje Seimo grupėje

Laikinosios Seimo ir akademinės bendruomenės bendradarbiavimo grupės susitikimas įvyko birželio 25 d. Lietuvos Respublikos Seimo Lietuvos Tarybos salėje (I rūmai, 209). Aptartos grupės darbo

rudens sesijoje gairės, kryptys ir prioritetai. Susitikime dalyvavo grupės vadovas, Lietuvos Respublikos Seimo narys Lauras Stacevičius, Lietuvos mokslininkų sąjungos ir kitų organizacijų atstovai. ■

IŠKILIŲ ASMENYBIŲ GALERIJOJE

AIRIJOS PREZIDENTAS:

ŽEMYNO ATEITIS NEGALI BŪTI NULEMTA SIAURŲ PAŠNEKESIŲ TARP GALINGIAUSIŲJŲ

Birželio 20 d. Kaune Vytauto Didžiojo universiteto (VDU) Senato iškilmingo posėdžio metu Garbės daktaro vardas suteiktas Airijos Prezidentui Michael D. Higgins. Sveikindamas M. D. Higgins, VDU Tarybos pirmininkas, Prezidentas Valdas Adamkus priminė susirinkusiems, kad Lietuva savo, kaip europietiškos šalies, veidą įgijo tarpukariu, kai laikinoji sostinė buvo Kaunas – miestas, kuris iki šiol primena apie Lietuvos gebėjimą išlikti, nepaisant

visų sunkumų. Prezidentas pastebėjo, kad įkvėpimo ir stiprybės mūsų šalis neretai semiasi iš Airijos: „Lietuva visada jautė natūralią giminybę su Airija, kurią išreiškiame per savo lietuvišką santūrumą. Išskyrus vieną dieną per metus, kai šv. Patriko dieną Vilnelė nusidažo žaliai. Iš Airijos mes semiamės įkvėpimo, žavimės jos dorumu ir stipriais saitais su savo šaknimis, kalba ir kultūra. Švęskime savo tautų, kultūrų ir kalbų unikalumą, didžiukimės tuo, kas esame,

dalindamiesi žiniomis, skatindami atvirumą ir puoselėdami bendruomeniškumą.“

Laisvųjų menų išsilavinimo reikšmė Airijoje ir Lietuvoje

Airijos prezidentas iškilmingu metu priminė Tomą Akvinietį, kurio paveikslas puošia VDU Didžiąją aula. Pasak svečio, šis viduramžių mąstytojas buvo tikras radikalas, supratęs, kad pasaulis tais laikais išgyveno

didžiulę kaitą, ir išdrįšęs būti maištininku – įžiebtai naujovišką mąstymo paradigimą, kuri dar šimtmečius veikė vakarietiškas idėjas: „Šiandien mums labai reikia tokio mokslinio kruopštumo, žinojimu pagrįstos kritikos, minties laisvės, gebėjimo klausytis, kritiškai įvertinti, pasipriešinti nesileidžiant į demagogiją, pasiūlyti, kaip kovoti su didžiais mūsų laikų iššūkiams. Tai yra emancipaciniai

■ Nukelta į 4 p.

Universitetų susijungimas – ne vienkartinis veiksmas, o procesas

Vytauto Didžiojo (VDU), Lietuvos edukologijos (LEU) ir Aleksandro Stulginskio universitetų (ASU) juridinė integracija įvyks 2019 m. Šioje situacijoje artėjantys stojamieji kelia vis daugiau klausimų, ne tik kokią studijų programą pasirinkti, bet ir kur toliau teks studijuoti – Vilniuje ar Kaune. Apie pokyčius, kurie laukia esamų ir būsimų studentų, kalbamės su VDU studijų prorektoriumi doc. Kęstučiu Šidlausku.

– VDU ir LEU jungimasis įvyks liepos 1 d., o ASU integruosis 2019 m. Kokie pokyčiai laukia esamų ir būsimų studentų?

– Trijų universitetų integracija vyks keliais etapais: šiais metais veiklą pradeda VDU Švietimo akademija, o 2019 m., susijungus VDU ir ASU, – VDU Žemės ūkio akademija. Kadangi nuo šios vasaros LEU nebevykdys studijų, mūsų, kaip VDU, dabartinis tikslas – užtikrinti, kad LEU studentų mokymosi ir mokymo procesas nenutrūktų. Tie, kurie apsigynė diplomus iki liepos 1 d., gaus LEU diplomus. Kiti studentai gali būti ramūs, nes mes sklandžiai perimsime studijų procesus: nuo šių metų rugsėjo 1 d. būsimi pedagogai studijuos jau VDU Švietimo akademijoje. Ugdymo programų studentams bus skiriamos tikslinės, padidintos stipendijos.

Šiomet ASU pats vykdo studentų priėmimą. Nuo 2019 m., kai įvyks juridinis universitetų susijungimas, studentai bus priimami jau į VDU Žemės ūkio akademiją. Patikslinu, skirtingai nei ASU, LEU šiais metais jau neturi teisės priimti pirmakursių.

– Ar tai reiškia, kad dabartiniai LEU studentai, kurie yra pirmakursiai, studijas baigs Vilniuje?

– Taip, jie ir toliau studijuos Vilniuje. Pagal LR Seimo nutarimą, mes, kaip VDU, privalome užtikrinti kokybiškas šių studentų studijas toje pačioje vietoje, kurioje jie ir pradėjo studijuoti. Tai vyks dabartinėse LEU patalpose, sostinėje.

– Ar nuo 2019 m. dabartiniai LEU studentai gaus VDU diplomą?

– Taip. Susijungus trims aukštosios mokykloms, jungtinio universiteto pavadinimas bus VDU, taigi ir diplomai bus VDU. LEU studentai, norintys tęsti studijas savo programose, turės pasirašyti trišalę sutartį ir jos priedą, kuriame bus numatytos visos tolimesnių studijų sąlygos. Šis dokumentas užtikrins studentų garantijas sėkmingai tęsti studijas.

– Kokius pokyčius, galimybes, įvy-**kus integracijai, pabrėžtumėte?**

– Kai VDU bus antru pagal dydį universitetu Lietuvoje, pokyčių bus išties nemažai. VDU taps plačiausios aprėpties universitetu ir vykdys studijas bei mokslo tyrimus humanitarinių, socialinių, fizinių, biomedicinos, technologijos, žemės ūkio, taip pat menų srityse. Jungtinio universiteto studentai gaus visapusišką išsilavinimą. Kaip žinia, VDU nuo pat atkūrimo savo studentams suteikia galimybę įgyti įvairių sričių žinių – pirmus dvejus metus šalia specialybės dalykų, jie įgyja ir tarpdisciplininių žinių: *artes liberales* principu studijuoja socialinių, humanitarinių, biomedicinos, fizinių, technologijų ir menų studijų dalykus bei užsienio kalbas. Taip pat jie gali rinktis iš daugybės gretutinių studijų programų.

VDU studentai taip pat ugdo verslumo, kritinio mąstymo, kūrybiškumo ir kitus XXI a. svarbius gebėjimus. Be to, studijuojantys gali rinktis iš daugiau nei 30 užsienio kalbų, susipažinti su įvairių šalių kultūromis – universitete veikia Frankofonijos, Azijos šalių centrai. Svarbu paminėti, kad VDU yra tarptautiškiausias universitetas iš visų Lietuvos aukštųjų mokyklų. Jame dėsto didžiausias užsienio dėstytojų skaičius, o užsienio studentai sudaro apie 15 proc. visų studijuojančiųjų. Susijungus šie skaičiai dar labiau išaugs. Taigi, Vytauto Didžiojo universiteto studentai turės galimybę būti išties tarpkultūrinėje, daugialkalbėje aplinkoje – tai unikali patirtis.

– Kaip apibūdintumėte VDU studentą?

– Galiu pateikti vieną pavyzdį apie studijas VDU. Matematikas šiame universitete ne tik gauna savo specialybės žinių, bet ir susipažįsta su filosofijos, rinkodaros ar meno istorijos pagrindais, moka bent 2–3 užsienio kalbas. Tai leidžia drąsiau gilintis į skirtingas sritis ir ateityje, kai jau užvejamoms universiteto durys. VDU studentai rinkoje vertinami dėl plataus išsilavinimo, kūrybiškumo, kritinio mąstymo ir gebėjimo greitai prisitaikyti prie besikeičiančių aplinkybių, nes jie turi ir specialybės žinių, ir bendrųjų – išmano komandinio darbo principus, personalo ir krizių valdymo dalykus, skiria kreditą nuo debeto, net jei nėra ekonominės krypties studentai. Mūsų absolventai yra kūrėjai, o ne siauros srities specialistai. Šiuolaikiniame gyvenime ir versle vis rečiau pasitaiko išgrynintų problemų, nes dauguma situacijų, su kuriomis tenka susidurti po studijų, yra kompleksinės. Taigi, plataus išsilavinimo nauda čia tampa akivaizdi ir apie tai jau kalbama

VDU studijų prorektorius doc. Kęstutis Šidlauskas

visuose Lietuvos universitetuose.

– Kokias dar papildomas studijų ir praktikos galimybes suteiksite studentams?

– Siekiantys aukščiausio meistriškumo, universitete galės rinktis „Academia cum laude“ individualių studijų su pasirinktu kuratoriumi ar pripažintu menininku programą. Tai unikali programa, kuri leidžia studijuojantiems gilinti ar plėsti savo žinias pasirinktoje srityje. Susijungus universitetams, bus dar labiau sustiprinta verslumo ugdymo programa. Jungtiniame VDU studentai turės galimybę išbandyti jėgas Verslumo ugdymo centre, kuriame sėkmingai verslą pradėjo ne viena startuolių komanda, arba rinktis išmaniųjų praktikų modelį ir darbą su daugiau nei 60 Lietuvos ir tarptautinių įmonių. Europos Komisija mokymų programą „Verslumo akademija“ išrinko tarp 50 geriausių sėkmingo universitetų ir įmonių bendradarbiavimo pavyzdžių Europoje ir pasaulyje.

– Kokių naujovių atneš VDU, LEU ir ASU bendras sutarimas sujungti potencialą?

– Jau dabar mes ne tik diskutuojame, bet ir stengiamės optimizuoti daugelį dalykų – atsiranda būtinoji sinergija. Po integracijos pradės veiklą naujos struktūros, tarkime, bus sujungti visų universitetų užsienio kalbų mokymo padaliniai, nebeliks besidubliuojančių studijų programų. Per kelerius metus jų sumažės 40 proc. Vienas svarbiausių VDU, ASU ir LEU jungimosi tikslų yra sutelkti mokslo potencialą ir itin pagerinti eksperimentinės veiklos kokybę.

Mokslo ir verslo bendradarbiavimas stiprės per bendrų tyrimų projektų įgyvendinimą, inovatyvių įmonių kūrimą, mokslo tyrimų komercializavimą.

Jau dabar turime stiprų, finansiškai pagrįstą veiklos planą penkeriems metams. Svarbu suvokti, kad universitetų jungimasis – tai ne vienkartinis veiksmas, o ilgas metus trunkantis procesas. Jo metu atsiras bendra universiteto kultūra, bus suvienodinta daugelis dalykų, tarkime, kad ir dėstytojų atlyginimai.

– Kokios galimybės atsiveria mokslo tyrimų srityje, sujungus aukštųjų mokyklų žmogiškuosius ir infrastruktūros išteklius?

– Moksliniai tyrimai Lietuvoje yra gana išskaidyti, mokslininkų grupės nedidelės. Šioje srityje – daug fragmentacijos. Mes ją mažinsime, ypač tarpdisciplininėse mokslo srityse, pavyzdžiui, atliekant bioekonomikos, klimato kaitos, edukologijos tyrimus. Tikime, kad susijungus trimis universitetams, suvienytos tyrėjų pajėgos duos tikrai gerų rezultatų, nes padidės ir tarptautinių partnerių tinklas, su kuriais iki šiol pavieniui dirbo kiekvienas iš šių universitetų. Jauni dėstytojai turės kur kas didesnes galimybes išvykti į tarptautines stažuotes ir mokyti doktorantūros programose užsienyje.

Dar labiau stiprės tarpdiscipliniškumas. Kaip įdomesnius tarpdiscipliniškumo pavyzdžius galima paminėti neurotechnologijų, bioekonomikos ar skaitmeninės humanitarikos kryptis. Inovacijos gimsta tik mokslų sandūroje, kai mokslininkai susivieniija bendram rezultatui.

– Kokia užsienio universitetų susijungimo patirtis?

– Nuolat stebime ir konsultuojamės su užsienio partneriais. Trijų universitetų integracijos projektas buvo parengtas pagal sėkmingą tarptautinę patirtį, konsultuojantis su prestižiniais Suomijos, Airijos, Norvegijos ir Prancūzijos universitetais. Kaip vieną iš sėkmingiausių pavyzdžių galima paminėti Aalto universitetą. Jis sujungė tris didžiausius universitetus Suomijoje: Helsinkio technologijų universitetą, Helsinkio ekonomikos mokyklą bei Helsinkio menų ir dizaino universitetą. Šių universitetų susijungimas atnešė permainų ne tik dėstytojams, studentams, bet ir valstybei. Šiam procesui buvo skirta 1 mlrd. eurų per septynerius metus. Suomiai aiškiai suvokia, kiek kainuoja susijungimo procesas, todėl, tikėdami projekto sėkme, investuoja. ■

REDAKTORIAUS KOMENTARAS

Akligatviai

Prof. dr. Jonas Jasaitis

Netikėta diskusija auditorijoje

Kalbant apie socialinės tikrovės pokyčių valdymą, dažnai pasigirsta žodžiai „diletantas“, „diletantiškas“. Tačiau įsigilinus į diskusijų turinį, kyla mintis, kad tai galima traktuoti kaip diletantų įžeidimą. Lietuviškasis žodis „nemokša“, šiuo atveju, yra tikslesnis. Diletantas bent kažką žino, bent kažkuo domisi, o nemokša net didžiuojasi tuo, kad toks yra, nes viskas, ko nežino, esą nesvarbu. Gal net neegzistuoja. Ne tik jam, bet ir kitiems. Visiems, primenantiems jo nesusigaudymą, nemokša įžūliai rėkia: „O kodėl aš turėčiau apie tai žinoti?“ Atseit, kas pasikeis jo elgsenoje, jei pasidomėtum istorija ar gvyva gamta? Kas iš to, kad išmokytų atpažinti vieversio, varnėno ir lakštingalos giesmes? Ne, nemokša nemato tokių dalykų prasmės.

Vienos jaunimo apklausos metu gavome tokį atsakymą: „Pinigus suskaičiuoti moku ir man to užtenka.“ Pabandžius pasikalbėti apie laikotarpį, kuriame gyvename, net keli nemokšos unisonu užbliovė: „Nemėgstam nei istorijos, nei politikos. Knygos – atgyvena.“ Tik neišgriūkite iš nuostabos, nes minėta apklausa vyko universitetuose. Ir ne vieną kartą teko susidurti su panašiomis nuostatomis.

Nagrinęjant strateginio valdymo kurse asmenybės strategijos temą, kalba natūraliai pakrypo apie šeimą, jos vaidmenį visuomenėje. Aišku, kai kalbama apie šeimos strategiją, neišvengiamai iškyla ir jos sąvoka, jos paskirties suvokimas, vaikų dvasinio ugdymo klausimai. Tik staiga kategorišką nepritariamą išrėkė auditorijoje retai tepasirodanti, bet tą kartą jos pakraštyje kiurksojusi panelė: „Kokie čia viduramžiai, kas čia per pasenusios šnekos? Kas gali mane priversti susilaukti vaikų ir juos auginti? Jūs tik taip įsivaizduojate šių laikų gyvenimą? Gal dar pasakysite, kad reikia prieš valgant pasimelsti ir po maldos pasibučiuoti ar bent susikabinti rankomis? Gal man dar pasiūlysite vyro baltinius ir kojines skalbti?“ Ir baigdama pro dantis iškošė: „Velniop visa tai!“

Spontaniškai kilusioje diskusijoje buvo išsakyta, kad dabar vaiką atstoja šuo, katinas ar net šeškas: bendravimo poreikį gyvūnas patenkina, atsakomybė – daug kartų mažesnė ir... jokių sudėtingų rūpesčių. Meilė esą dabar nebeegzistuoja, o gal ir niekada neegzistavo. Partnerius verta keisti kasmet, na, gal kas dveji metai, bet jokiū būdu ne rečiau... Geriausia moters pavardės forma Lietuvoje esanti tokia: Lapkė, Trumpė, Stirbė, Šeškauskė, Milvydė... Gyventi reikia ten, kur daugiau moka, o tokios sąvokos, kaip moralė, tauta ir valstybė, jau paseno. Taisyklingai kalbėti gimtąja kalba nebeaktualu. (Neseniai net LRT laidoje buvo pabrėžta, kad mūsų vaikams ateityje lietuvių kalbos reikės vis rečiau.)

Bet tokių teiginių apibendrinti nebepavyko, nes auditoriją netrukus užgulė neįvairi tyra. Niekas nebenorėjo diskutuoti. Niekas nebenorėjo vienas kitam į akis pažvelgti. Kažkas apmaudžiai ištarė: „Nu ir nusišnekėjom. Juk net patys tuo netikim. Juk čia – tupikas...“ Kažkas pataisė: „Akligatvis.“ Gyvenimo prasmės klausimas taip ir pakibo, neradęs atsakymo.

Tėvynė ir keturi milijonai

Viena kaimo bendruomenė surengė kraštiečių sueigą. Kaip ir įprasta, parengė „projektą“ ir gavo „finansavimą“. Apgalvojo renginių tvarkaraštį ir išsiuntė pakvietimus visiems, kuriuos prisiminė. Aišku, ne apie visus išvykusius žinojo, juk tokia informacija metų metais nebuvo renkama. Greitai sumojo, ir kuo svetelius pavaišins. Aišku, kuo: cepelinais, kugeliu, vėdarais, nes tai esą – tradiciškai lietuviška.

Suvažiavo kraštiečiai. Kai kurie nudžiugę, kad gimtinėje juos dar prisimena. Kai kurie nustebę, nes, kol ten gyveno, niekam reikalingi nesijautė. Aišku, ne visi kviestieji susirinko, bet ir tų, kurie atvyko, buvo ne viena dešimtis. Kaip jau įprasta, net sunku pasakyti, ko buvo daugiau: svečių ar vietinių. Bet nuotaikos niekas nesudrumstė: niekas nesusimušė, niekas persivalgęs neapsirgo, net kur gauti vietinės „samanės“, nesiteiravo. Tik keletas jaunesnių labai įkyrėjo sveteliams klausinėdami, kaip į jų naujuosius kraštus

nukakti ir kaip ten įsikurti. Bet „projektas“ baigėsi, kraštiečiai išsiskirstė, o organizatoriai išsidalino likusius sausainius ir torto gabaliukus. Iki kito karto. Kada nors... (Žinoma, jeigu dar bus kam naują „projektą“ rengti.)

Dabar švenčiame valstybės šimtmetį. Švęsime visus metus. Švęsti mes mokame. Net „Tautišką giesmę“ kartu užtrauksime, vis lyg užkeikimą kartodami, kad mūsų – keturi milijonai. Esą pasijusime tokie vieningi, nesvarbu, kad ir kur būtume: JAV ar Vokietijoje, Maltoje ar Singapūre, Kosta Rikoje ar Kinijoje. Tik ką darysime, kai šventė, net ir metus trunkanti, pasibaigs? Uždarėme daugiau kaip pusę – 1 300 – mokyklų, kurių ne viena savo istoriją daugiau kaip šimtmetį skaičiavo. Dabar valdžia sumastė, kad turime per daug universitetų, per daug mokslininkų. Reikia „optimizuoti“. Uždarė Lietuvos edukologijos universitetą, nes jis esą dirbo nekokybiškai, o mokytojus (net bendrojo lavinimo ir ikimokyklinio ugdymo sistemoms) neva geriau ruošti „plačios aprėpties“ universitetuose. Ir visai nesvarbu, kad universitetai kuriami šimtmečiams. Kad tai – ne prekybos centras ar krovinių pervežimo bendrovė, o tautos kultūros paveldo dalis. Argi svarbu, kad per aštuonis dešimtmečius paruošti šio universiteto absolventai nebeturės kur susirinkti, pasidalinti mintimis apie savo praktiką ir besikeičiančios mokyklos reikalavimus? Pagaliau, gal tikrai ne dauguma šio universiteto mokslininkų blogai dirbo?

Mažėjant studentų skaičiui, Lietuvai atsirado unikali galimybė sustiprinti mokslininkų korpą. Pedagoginiame procese nebeturintčius darbo krūvio buvo galima ne pasiūsti į oro uostus ar išvaryti į priešlaikinę pensiją, o panaudoti jų mokslinę kompetenciją valstybei aktualių problemų tyrimams. Nė viena racionaliai besitvarkanti valstybė savo mokslinio potencialo nešvaisto lyg sudėvėtų, senų ar nebemadingų batų. Šiomis dienomis vis dažniau tenka sutikti dar pusės savo amžiaus neperžengusius dėstytojus (docentus ir net profesorius), netikėtai tapusius bedarbiais. Ir visai ne todėl, kad pastarieji būtų buvę menkesnės kvalifikacijos ar neaktyvūs. Tiesiog dabartinėje „kovoje už būvį“ juos išstūmė, kad likusieji pakaktų krūvio. Prieš jų akis – ateities perspektyvos neturintis akligatvis.

Atrodo, Lietuvai taip sparčiai turėtų kielkvienu „projektas“ ar „reforma“ pirmiausia turėtų būti vertinami vienu aspektu: ar sukuria naujų darbo vietų, ar priešingai, dar keliolikai tūkstančių „vietinių“ parodo vienintelę išeitį – emigraciją? Verslininkai (net ir tie, kurie savo darbuotojams moka daugiau kaip „minimumą“) vis garsiau skundžiasi, kad trūksta darbo jėgos. Seimas ir kitos aukštos institucijos ramina, kad tikrai dar atsiras norinčių gyventi ir dirbti Lietuvoje. Nesvarbu, kad patys spėriai įgyvendiname M. Suslovo idėją „Lietuva – be lietuvių“. O kokia galutinė išeitis? Jos nėra. Akligatvis...

Valstybės valdymas – be akademinės bendruomenės dalyvavimo?

Dažnai pasakoma, kad pati akademinė bendruomenė – apolitiška, be savo įrangos daugiau nieko nematanti. Pilietinėse iniciatyvose, išskyrus kelis socialinių mokslų atstovus, nedalyvauja. Bet juk tai – labai didelis paradimas. Todėl visi žingsniai, skirti jai sutelkti, turėtų būti sveikinami ir palaikomi visų valdžios grandžių. Juk taip buvo įsipareigota.

Lietuvos mokslininkų sąjunga Lietuvos mokslo tarybai pateikė pasiūlymų paketą (kaip dabar įprasta, „projektą“), kuriame siūlė neatidėliojant sušaukti Visuotinį mokslininkų suvažiavimą ir suteikti paramą nuo tautos Atgimimo metų leidžiamam mokslininkų laikraščiui „Mokslo Lietuva“. Abstulbino tai, kad projekto vertintojai nė vieno iš prašymų neišgirdo. Todėl nebestebina, kad net universitetai uždaromi todėl, kad taip nusprendė verslininkų „darbo grupė“. Net Seime atskleista korupcinių ryšių piramidė neprivertė susimąstyti. Dar gražiau, kad nusikalstamą veiką atskleidusios Seimo komisijos pirmininkui net uždrausta kalbėti apie šios komisijos išvadas. Į kokį akligatvį stumiama net parlamentinę kontrolę privalančio vykdyti Seimo veikla?

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO PRANEŠIMAI

2019-ieji paskelbti Lietuvos Nepriklausomybės kovų atminimo ir Lietuvos vietovardžių metais. 2019-uosius paskelbti Lietuvos Nepriklausomybės kovų atminimo metais nuspręsta atsižvelgiant į tai, kad 1918 m. pabaigoje ir 1919–1920 m. Lietuvoje vyko Nepriklausomybės kovos. Šiuo sprendimu siekiama įvertinti ypatingą Lietuvos savanorių, Lietuvos kariuomenės ir kitų Lietuvos piliečių indėlį Nepriklausomybės kovose ginant ką tik atkurtą Lietuvos valstybę ir pagerbti visų kovojusiųjų ir žuvusiųjų už Lietuvos Nepriklausomybę atminimą. Dokumente taip pat pabrėžiama Nepriklausomybės kovų reikšmė, tęsiant ginkluotą ir neginkluotą pasipriešinimą okupacijų metais ir siekiant Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo, jos svarba ugdant pilietinę visuomenę, skatinant visuomenės patriotiškumą.

Siekiant išsaugoti senuosius vietovardžius kitus metus taip pat nutarta paskelbti Vietovardžių metais. Priimtame nutarime konstatuojama, kad nuo sovietmečio iki šių laikų iš juridinės vartosenos jau yra išbraukta tūkstančiai istorinių vietovardžių ir stebima tolesnė jų nykimo tendencija. Dokumente pabrėžiama, kad senieji vietovardžiai yra Lietuvos kultūros, istorijos ir kalbos vertybė, kurios išsaugojimu privalo rūpintis valstybė, taip pat akcentuojama, kad senuosiuose kaimų ir vienkiamų pavadinimuose glūdi etnologinė, lingvistinė, paleogeografinė, istorinė, kultūrinė ir kita svarbi informacija, saugotina kaip Lietuvos ir pasaulio kultūros palikimo dalis.

Šventosios jūrų uosto valdymas perduotas Palangos miesto savivaldybei. Seimas priėmė Šventosios valstybinio jūrų uosto įstatymo pataisas, kuriomis nuspręsta nuo liepos 1 d. pertvarkyti Šventosios valstybinį jūrų uostą į ne valstybinį, o jo valdymą patikėjimo teise perduoti Palangos miesto savivaldybei. Anot pasiūlymo iniciatorių, toks Šventosios valstybinio jūrų uosto reorganizavimas turės teigiamą įtaką jo administravimui, bus operatyviau sprendžiamos regioninės problemos.

Pagal priimtas pataisas, Šventosios jūrų uosto žemė, akvatoriją ir uosto infrastruktūrą patikėjimo teise valdys, naudos ir ja disponuos Palangos miesto savivaldybė. Šventosios jūrų uosto naudojimo taisyklės ir Šventosios jūrų uosto laivybos taisyklės tvirtins Palangos miesto savivaldybės taryba. Įstatyme įtvirtinta, kad uostas bus skitas ne tik priimti pramoginius, mažuosius ir sportinius laivus, žvejybos laivus, nedidelius jūrų kruizinius ir keleivinius įvažiuojamuosius laivus, bet ir atlikti pirminį žuvų apdorojimą, plėtoti prekybą.

Pakeitimais taip pat atsakoma išlygų, kai Šventosios jūrų uosto žemė gali būti išnuomojama ne konkurso tvarka, t. y. atsakoma nuostatų, kad uosto žemė gali būti išnuomojama pirmumo tvarka juridiniams asmenims, kurie joje įsigijo statinius, taip pat uosto žemės naudotojams kaip kompensacija už paimamą visuomenės poreikiams anksčiau jiems išnuomotą uosto žemę ir dėl to nutrauktas prieš terminą uosto žemės nuomos sutartis. Šventosios valstybinio jūrų uosto įstatymu nustatyta, kad Šventosios valstybinis jūrų uostas yra Lietuvos valstybės nuosavybė, o jo steigėja yra Vyriausybė.

Ko siekia Vyriausybė, leidžianti nepilnamečiams naudotis ginklais? Pasaulio žiniasklaidai nenuitylant apie kraupias nelaimes dėl susišaudymų mokyklose, Lietuvos Vyriausybė nepasimoko iš tragedijų: Lietuvoje nepilnamečiams vis dar leidžiama turėti ginklus. Vyriausybė pateikė įstatymo projektą, kuriuo nėra ribojimų įgyti ginklą paaugliams nuo 16 metų, priešingai – šiems leidžiama naudotis šautuvais, pistoletais, revolveriais bei kitais B ir C kategorijų ginklais. Parlamentaras Simonas Gentvilas įregistravo įstatymo projekto siūlymą, kuriuo siekiama amžiaus ceną padidinti iki 18 metų.

„Vyriausybės teikiame projekte nurodoma, kad asmuo nuo 16 metų galės įgyti ginklą, tačiau nėra aišku, nei kur jį laikys, nei kaip naudos ar transportuos. Teisę vairuoti asmuo įgyja tik sulaukęs 18 metų, taigi akivaizdu, kad ginklo gabenimas gali kelti pavojų ne tik pačiam paaugliui, bet ir aplinkiniams. Projekte taip pat nėra numatyta aplinkybių, kurios būtų susijusios su nepilnamečio asmens ginklo praradimu, neteisingu panaudojimu. Neužsimenama ir apie nepilnamečius globojančių asmenų, tėvų pareigas bei atsakomybes“, – sakė S. Gentvilas. Parlamentaras pabrėžia, kad Vyriausybės pateiktas projektas šurkščiai prieštarausja Vaiko teisių konvencijai. Todėl siūlo įstatyme nurodytą amžiaus

IŠKILIŲ ASMENYBIŲ GALERIJOJE

AIRIJOS PREZIDENTAS:
ŽEMYNO ATEITIS NEGALI BŪTI NULEMTA SIAURŲ PAŠNEKESIŲ TARP GALINGIAUSIŲJŲ

VDU rektorius akad. Juozas Augutis ir Garbės daktaras M. D. Higginsas

įgūdžiai, būtini pilietiškumui. Manau, kad jų galima išmokyti. Būtina užtikrinti, kad jaunimas įgytų geriausią įmanomą išsilavinimą, paremtą pliuralistiniais principais, kuris paruoštų jį ne tik darbui, bet ir gyvenimui. Todėl dar viena priežastis, kodėl džiaugiuosi šiuo įvertinimu, – svarba, kurią šis universitetas teikia laisvųjų menų išsilavinimui.“

Aptardamas laisvųjų menų (lot. *artes liberales*) naudą, Airijos prezidentas pasitelkė istorijos pavyzdį – tiek Lietuva, tiek Airija iš šio mokslo pasisemia gebėjimų apmąstyti savo praeitį, atrasti bendrumų gijas ir humanistines ateities kryptis. Naujasis VDU Garbės daktaras savo kalboje atkreipė dėmesį ir į savo paties apibrėžtą etiškos atminties sąvoką – gebėjimą iš naujo išnagrinėti savo praeitį, atleisti, prisiminti, išsilaisvinti nuo žaizdų, kurias paliko praėję įvykiai. „Visoje Europoje buvusios kolonijinės imperijos galėtų iš naujo permąstyti savo ankstesnius santykius su kitais žemynais, pavyzdžiui, Afrika arba Pietų Amerika. Istorija, atvira įrodymams, naujiems vertinimams, netgi revizijai, yra esminė pilietiškumo dalis“, – sakė M. D. Higgins.

Kaip politikas, poetas, rašytojas, akademikas, valstybės veikėjas, žmogaus teisių advokatas ir kūrybinių idėjų propaguotojas, prezidentas M. D. Higgins išlieka šiuolaikinės Airijos politikos priešakyje. Jis taip pat

reikšmingai prisidėjo vystant menus, humanitarinius mokslus ir švietimą Airijoje ir už jos ribų. „Ekscelencijos, kaip akademiko ir žmogaus, suprantančio švietimo sistemą ir jos problemas, vaidmuo ir pasakymai apie šios sistemos reikšmę, ugdant universalius, kritiškai mąstančius žmones, gebančius prisitaikyti prie nuolat kintančios realybės, yra itin artimi VDU švietimo vizijai“, – teigia prof. J. Augutis.

Prezidentas kvietė Europos Sąjungos ateitį kurti vieningai, remiantis širdimi ir protu

Airijos prezidentas taip pat kalbėjo apie Europos Sąjungos ateitį ir vertybes, būtinumą Lietuvai ir Airijai dirbti drauge siekiant prisidėti prie visai Europai svarbių politinių sprendimų priėmimo, nepamirštant taikos, laisvės, demokratijos, žmogaus teisių, lygybės ir orumo vertybių. „Privalome suprasti, kad politiniai sprendimai, kuriuos priimame, turi rimtų pasekmių visiems žmonėms – tiems, kurie labiausiai pažeidžiami – ir mūsų vis trapesnei planetai. Būdami ES nariais, visi privalome žvelgti toliau, nei siekia artimiausi politiniai iššūkiai – mūsų bendros ateities Europoje link. Žemyno ateitis negali būti nulemta siaurų pašnekusių tarp galingiau-

siųjų ar tarp pačių artimiausių“, – tikino Airijos valstybės vadovas.

Kalbos pabaigoje Michael D. Higgins pacitavo kitą VDU Garbės daktarą, Nobelio premijos laureatą rašytoją Česlovą Milošą, kuris rašė, kad žmogaus protas yra neįveikiamas, nenugalimas jokiomis grotomis ar spygliuota viela, jo vedama ranka žodžius „Tiesa“ ir „Teisingumas“ rašo iš didžiosios raidės – ir, galiausiai, kad žmogui protas patiki viso pasaulio valdymą. „Šioje kritiškai svarbioje istorijos kryžkelėje mums ištis yra patikėtas viso pasaulio valdymas. Mums prieinami ne tik vertingi protavimo įrankiai, bet ir širdies muzika. Privalome leisti, kad mums viltį teiktų jie abu – darykime tai gerai, savo Europos Sąjungoje, savo ateities kartose. Darykime tai etiškai – humaniškai, nuolankiai ir su atjauta širdyse. Tačiau svarbiausia – darykime tai drauge, le chéile“, – vienytis kvietė Airijos prezidentas.

Michael D. Higgins asmenybė – kvietimas pažinti pasaulio įvairovę

Garbės daktaro vardas prezidentui suteiktas socialinių mokslų srityje už humanistinių vertybių sklaidą, veiklą žmogaus teisių srityje ir savo šalies paveldo išsaugojimą. Anot VDU rektoriaus profesoriaus

Kalba VDU Garbės daktaras M. D. Higgins

VDU tarybos pirmininkas Prezidentas Valdas Adamkus. Jono Petronio nuotr.

Juozo Augučio, įkvepia visa prezidento M. D. Higgins gyvenimo istorija, kurioje jo siekį pažinti pasaulį, suvokti įvairovę ir raidą lydėjo troškimas mažinti neteisybę gimtojoje Airijoje ir visame pasaulyje. „Negalima nesižavėti prezidento gebėjimu suderinti daugybę skirtingų veiklų, dalytis taikliais išvalgomis aktualiausiomis istorijos, politikos ir kultūros temomis, skatinti tautą, saugant savo savastį ir kalbą, visada gręžtis į Europos paveldą, remtis jos ilgaamžė patirtimi ir kritiškai vertinti ateities vizijas bei vystymosi galimybes“, – teigia VDU rektorius Juozas Augutis.

Prezidentas – aktyvus žmogaus teisių gynėjas. Jo iniciatyvos neapsiriboja vien Airija, bet ir pasiekia Nikaragvą, Čilę, Kambodžą, Iraką ir Somalį. Tarptautinis taikos biuras Helsinkyje 1992 m. prezidentui M. D. Higgins skyrė Sean MacBride taikos premiją. Jis taip pat yra Indijanos (JAV) universiteto, Vakarų Australijos universiteto ir kitų aukštųjų mokyklų garbės daktaras. M. D. Higgins Airijos vyriausybėje anksčiau ėjo Menų, kultūros ir airių kalbos ministro pareigas. Jis reikšmingai prisidėjo prie airių kalbos skatinimo ir ekonominio bei socialinio šalies vystymosi. Politikas inicijavo pirmosios televizijos stoties, transliavusios laidas airių kalba, įsteigimą, atšaukė cenzūros įstatymus ir prisidėjo kuriant meno centrus Airijoje. ■

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO PRANEŠIMAI

■ Atkelta iš 3 p.

cenzą padidinti iki 18 metų. *Pasiūlymas parengtas konsultuojantis su NVO vaikams konfederacija ir Lietuvos ginklų savininkų asociacija.*

Seimas 2019-uosius paskelbė Juozo Naujalo metais. Seimas, atsižvelgdamas į tai, kad 2019 m. balandžio 9 d. sukanka 150 metų, kai gimė Juozas Naujalis, lietuvių kompozitorius, vargonininkas, choro dirigentas, pedagogas, pirmosios Lietuvos dainų šventės rengėjas ir dirigentas, vienas iš profesionaliosios lietuvių muzikos pradininkų, nusprendė 2019-uosius paskelbti Juozo Naujalo metais.

Priimtame dokumente pabrėžiama išskirtinė Juozo Naujalo asmenybės ir jo darbų įtaka Lietuvos muzikai, chorų sąjūdžio istorijai, pedagogikai, muzikinės spaudos leidybai, taip pat išskiriamas J. Naujalo indėlis į tautinės savimonės ir tautinės tapatybės formavimą, tautos žadinimą, patriotinių jausmų ugdymą savo kūryba ir veikla, išauginant vargonininkų-chorvedžių, kompozitorių ir muzikos pedagogų kartą. Šiuo sprendimu Seimas siekia paskatinti Lietuvos visuomenę, ypač jaunimą, domėtis Juozo Naujalo kūrybiniu palikimu, kaip tautinės lietuvių muzikos simboliu, aktualiu šių dienų žmogui ir valstybei.

Seimo rezoliucija Lietuvos laisvės lygos

40-mečio proga. Seimas, pažymėdamas, kad 2018 m. birželio 15 d. minėsime Lietuvos laisvės lygos (LLL) įkūrimo 40-metį, reiškia didžiausią pagarbą šiai rezistencinei tautinio atgimimo organizacijai ir ragina atlikti išsamius LLL veiklos mokslinius tyrimus bei juos panaudoti edukaciniams tikslams. Parlamentas vertina Lietuvos laisvės lygos bekompromisę kovą dėl Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo. Už tai numatančią Seimo rezoliuciją vieningai balsavo 109 Seimo nariai.

Priimtame dokumente akcentuojami Lietuvos laisvės lygos kelti uždaviniai ugdyti tautinį-patriotinį jaunimo supratimą rengtis atkurti valstybės Nepriklausomybę, atkreipti

tarptautinės visuomenės dėmesį į neteisėtą Baltijos šalių okupacijos ir aneksijos klausimą. „Lietuvos laisvės lyga savo viešais pareiškimais, organizuotais mitingais ir atvira konfrontacija su sovietiniu režimu iš esmės praplėtė visuomenės kritinio mąstymo ribas ir atvėrė kelią platesniam tautos atgimimo judėjimui“, – pabrėžiama dokumente. Rezoliucijoje pažymima, kad tautinio atgimimo laikotarpiu Lietuvos laisvės lyga ryžtingai kvietė visuomenę nuosekliai laikytis Laisvės ir Nepriklausomybės idealų, o LLL kelti tikslai, uždaviniai, idėjos ilgainiui tapo atsikuriančios nepriklausomos Lietuvos valstybės oficialiosios politikos neatskiriama dalimi. ■

ŠVIETIMO IR MOKSLO MINISTERIJOS PRANEŠIMAI

ES mokslui ir inovacijoms planuoja skirti 100 mlrd. eurų. Kaip šiomis lėšomis galėtų pasinaudoti Lietuva?

Švietimo ir mokslo ministerija kviečia Lietuvos mokslininkus, įmones ir kitus suinteresuotus asmenis aktyviai įsitraukti svarstant naują 2021–2027 m. ES mokslinių tyrimų ir inovacijų programą „Europos horizontas“, kurios projektą pristatė Europos Komisija. Šiai programai planuojama rekordinė 100 mlrd. eurų suma.

„Siekiamo, kad naujoji programa svariai papildytų Lietuvos nacionalinį finansavimą ir mūsų mokslo bei inovatyvaus verslo

atstovams būtų sudarytos kuo palankesnės sąlygos joje dalyvauti. Tad raginame suinteresuotus dalyvius aktyviai įsitraukti į programos svarstymus“, – sako švietimo ir mokslo viceministras Giedrius Viliūnas. Kaip pabrėžia viceministras, būtina ne tik sutelkti mokslininkų, mokslo administratorių, inovatyvių įmonių atstovų pajėgas identifikuojant Lietuvai nepakankamai palankias programos nuostatas, bet ir nuo 2021 m. ruošti daug didesnei konkurencijai dėl lėšų.

Pasibaigus 2014–2020 m. ES finansavimo laikotarpiui, programa „Europos horizontas“ bus viena iš pagrindinių alternatyvių mokslinių tyrimų ir inovacijų finansavimo šaltinių šalia nacionalinio finansavimo. Lietuvos mokslas šiuo metu didžiąja dalimi yra finansuojamas ES struktūrinių fondų lėšomis, kurios nuo 2021 m. mažės.

Švietimo ir mokslo ministerija pirmąją Lietuvos poziciją dėl būsimosios ES mokslinių tyrimų ir inovacijų programos pateiks

liepos 17 d. vykstančio ES Konkurencingumo tarybos neformalaus mokslo ministrų susitikimo metu.

Susipažinti su 2021–2027 m. ES mokslinių tyrimų ir inovacijų programa „Europos horizontas“ galima <http://www.smm.lt/web/lt/mokslas/europos-horizontas>.

Kviečiame teikti siūlymus dėl būsimosios programos el. paštu europoshorizontas@smm.lt

Dvišalė JAV ir Lietuvos sutartis

Švietimo ir mokslo ministrė Jurgita Petrauskienė ir JAV nepaprastoji ir įgaliotoji ambasadorė Lietuvoje Anne Hall pasirašė Lietuvos ir Jungtinių Amerikos Valstijų vyriausybės susitarimą dėl bendradarbiavimo mokslo, technologijų ir inovacijų srityje. Susitarimas padės Lietuvos ir JAV mokslo ir studijų institucijoms vykdyti bendrus projektus, keistis mokslinė ir technologine informacija bei gerą patirtimi.

Daugelis Lietuvos universitetų palaiko

gerus ryšius su JAV mokslininkais, keičiasi tyrėjais, dalyvauja stažuotėse, organizuoja jungtines doktorantų studijų programas, palaiko ryšius su JAV mokslo centrais, kuriuose dirba išeiviai iš Lietuvos. 2017–2018 mokslo metais Lietuvos aukštosiose mokyklose mokėsi 54 JAV piliečiai (daugiausia LCC ir VU), dalinėms studijoms Lietuvoje yra atvykę 26 JAV studentai. Dalinių studijų į JAV aukštąsias mokyklas studijuoti yra išvykę 29 Lietuvos studentai.

„Susitarimą dėl bendradarbiavimo pasi-

rašome reikšmingu laiku – švęsdami Lietuvos nepriklausomybės atstatymo ir dvišalių santykių šimtmetį. Jis svarbus tiek JAV, tiek Lietuvai. Lietuva yra viena iš 12-os pasaulio šalių, bendradarbiaujančių su NASA, – sakė ambasadorė A. Hall. – Šiuo metu Lietuva patiria svarių pokyčių mokslo, technologijų ir inovacijų srityje. Tikiuosi, kad bendradarbiavimo tarp mūsų šalių susitarimas juos dar labiau sustiprins ir leis žengti dar toliau į priekį.“

Lietuvos mokslo taryba iki 2015 m. fi-

nansavo Lietuvos mokslininkus, kurie kartu su JAV mokslininkais vykdė bendrus projektus. Tam per penkerius metus buvo skirta beveik 1,7 mln. eurų. Pasirašius naują susitarimą, tikimasi, kad nuo 2019 m. finansavimas bus vėl atnaujintas.

Sėkmingai tarp šalių vyksta bendradarbiavimas pagal dvišalę „Fulbright“ akademiinių mainų programą, kuri pasirašyta praėjusiais metais. *Parengta pagal Švietimo ir mokslo ministerijos Komunikacijos skyriaus pranešimus*

LIETUVOS MOKSLININKŲ TARPTAUTINIS PRIPAŽINIMAS

„L'Oréal Baltic“ stipendija „Moterims moksle“ apdovanota ir Lietuvos mokslininkė

Birželio 5 d. iškilmingos ceremonijos Latvijos mokslų akademijoje metu trys mokslininkės iš Latvijos, viena iš Lietuvos ir viena iš Estijos buvo apdovanotos 6 000 eurų vertės „L'Oréal Baltic“ stipendijomis „Moterims moksle“. Tai jau keturioliktasis kartas, kai ši stipendija suteikiama Latvijoje, ir antrasis – Estijoje ir Lietuvoje. Šia stipendija apdovanotos jau 46 Baltijos šalių mokslininkės.

Šiame stipendijas gavo penkios talentingos Baltijos šalių mokslininkės – dr. Giedrė Motuzaitė-Matuzevičiūtė Keen iš Lietuvos, dr. Ilva Nakurtė, Anda Fridrihsone ir Margarita Baitimirova iš Latvijos ir dr. Karin Kogermann iš Estijos.

Dr. Giedrė Motuzaitė-Matuzevičiūtė Keen nuo 2017 m. vadovauja Vilniaus universiteto Bioarcheologijos tyrimų centrui. Giedrė atlieka tyrimą apie žmogaus paleontologiją ir žemdirbystės suklestėjimą Centrinėje Azijoje. Šis tyrimas nagrinėja žmogaus mitybos evoliuciją priešistorinėje Tian Šanio kalnų sistemos centrinėje dalyje ir jos įtaką tolesniam javų paplitimui visoje Eurazijoje. Nagrinėjant archeologinio tyrimo vietos kontekstą ir aplinkos sąlygas bei taikant mokslinius metodus, galima pažvelgti į molekulinę artefaktų lygmenį, taip atveriant

daug platesnį vaizdą į mūsų praeitį.

Konkurso tvarka Latvijoje, Lietuvoje ir Estijoje paskiriama po vieną stipendiją kiekvienos šalies mokslininkei su daktaro laipsniu iki 40 metų tyrimams gyvybės, aplinkos mokslų, fizikos ir inžinerijos srityse. Latvijoje stipendiją papildomai gauna dvi doktorantės iki 33 metų disertacijai parengti. Nuo 2005 m., kai „L'Oréal Baltic“ UNESCO Latvijos nacionalinė komisija, Latvijos mokslų akademija ir stipendijos garbės globėja Vaira Vykė-Freiberga pradėjo programos įgyvendinimą Latvijoje, stipendijomis asmeniniam augimui apdovanotos 42 mokslininkės iš Latvijos. Praėjusiais metais pradėta projektą plėsti į kitas Baltijos šalis, suteikiant galimybę stipendiją gauti ir Lietuvos bei Estijos mokslininkėms. Nuo 2017 m. „L'Oréal Baltic“ stipendiją „Moterims moksle“ gavo dvi mokslininkės iš Lietuvos ir dvi – iš Estijos.

Šiame „L'Oréal Baltic“ atliko apklausą, siekdamą išsiaiškinti, ką stipendijos gavėjos mano apie projektą „Moterims moksle“. Apklausos rezultatai patvirtino, kad didžioji dalis (37 iš 41) šių stipendijų laiko karjeros pasiekimu, 38 iš 41 apklaustųjų taip pat nurodo jos pozityvią pridėtinę vertę mokslo vystymuisi.

Šiame programoje „Moterims moksle“ pasaulyje mini 20 metų jubiliejų. Nuo 1998 m., kai tarptautinis kosmetikos koncernas „L'Oréal“ ir Jungtinių Tautų švietimo, mokslo ir kultūros organizacija (UNESCO) pradėjo bendradarbiauti Paryžiuje, programa „Moterims moksle“ įnešė didžiulį įnašą į mokslo vystymąsi ir paskatino lyčių lygybę mokslo srityje. Programos tikslas – populiarinti mokslininkų pasiekimus, įkvėpti moteris visame pasaulyje ir padėti jaunosioms mokslininkėms įgyvendinti užsibrėžtus tikslus. Programa tarptautiniu lygmeniu paskatino jau 2 525 mokslininkes iš daugiau kaip 115 šalių.

„L'Oréal Baltic“ „Moterims moksle“ stipendijų programa įgyvendinama bendradarbiaujant su visų trijų Baltijos šalių mokslų akademijomis ir nacionalinėmis UNESCO komisijomis Lietuvoje, Latvijoje ir Estijoje.

Apie „L'Oréal Poland & Baltics Hub“

„L'Oréal“ daugiau negu šimtmetį yra atsidavusi vienai veiklai – visoms pasaulio moterims ir vyrams siūlyti geriausias kosmetikos naujoves, susijusias su kokybe, veiksmingumu ir saugumu. Pagrindinė „L'Oréal Group“

misija – teikti grožį visiems ir kiekvienam – yra svarbiausias tikslas „L'Oréal Poland“ nuo pat veiklos pradžios prieš 26 metus ir Baltijos šalims, kur „L'Oréal“ pradėjo veikti 2000 m. Latvijoje ir 2003 m. Lietuvoje ir Estijoje.

Siekiant geriau pasitarnauti vartotojams ir bendradarbiauti su jais siekiant tolesnės plėtros bei rinkos transformavimo regione, 2017 m. kovą buvo sukurtas „L'Oréal Poland & Baltics Hub“ („L'Oréal“ Lenkijos ir Baltijos verslo centras). Verslo centro būstinė yra Varšuvoje ir turi veiklos biurus Rygoje, Taline ir Vilniuje, kur iš viso dirba 107 žmonės. „L'Oréal Poland & Baltics Hub“, turintis unikalų 24 skirtingų ir vienas kitą papildančių prekių ženklų, pritaikytą kiekvieno vartotojo lūkesčiams, atsižvelgiant į jo įpročius ir gyvenimo būdą, portfelį, yra regiono lyderis visose grožio ir sveikatos kategorijose. Kadangi verslo centras plačiai bendradarbiauja su savo verslo partneriais, jis yra visiškai pritaikytas vietinėms rinkos sąlygoms. Prekių ženklus valdo padaliniai, kurių kiekvienas yra savo platinimo kanalo specialistas: masinė rinka, prekybos centrai, vaistinės, kirpyklos, mažmeninė prekyba firmomis, produktais ir kita prekyba. *Parengta pagal LMA pranešimą*

Baltijos šalių universitetai bendradarbiaus su CERN

Aštuoni Latvijos, Estijos ir Lietuvos universitetai įsteigė Baltijos šalių grupę, kuri bendradarbiaus su Europos branduolinių mokslinių tyrimų organizacija (angl. *The European Organization for Nuclear Research*), bendrai vadinama CERN. CERN yra vienas didžiausių ir geriausiai žinomų mokslinių tyrimų centrų pasaulyje. Šioje grupėje dalyvaus ir Kauno technologijos universitetas. Ženevoje universitetų atstovai pasirašė bendradarbiavimo memo-

randumą. Tai – unikalus susitarimas CERN istorijoje, nes iki šiol nė viena regiono šalis neturėjo galimybės teisiškai derinti bendros pozicijos su pasaulyje lyderiaujančiu inovacijų ir mokslinių tyrimų centru.

CERN Baltijos grupę sudaro Kauno technologijos universitetas, Rygos technikos universitetas, Latvijos universitetas, Vilniaus universitetas, Estijos nacionalinis biochemijos institutas, Talino technologijos universitetas, Tartu universitetas ir Rygos

Stradinio universitetas.

Lietuva – pirmoji iš Baltijos šalių jau įgijo CERN asocijuotojo nario statusą, kurio taip pat siekia Latvija ir Estija. Bendradarbiavimo memorandumo pasirašyme dalyvavo CERN tarptautinių ryšių direktorė Charlotte Warakaulle, o CERN Baltijos šalių grupės pirmininku tapo Rygos technikos universiteto profesorius Tomsas Torimsas. „CERN Baltijos grupės įkūrimas yra stiprus signalas CERN Tarybai, kad Baltijos regiono uni-

versitetai susivienys, siekdami koordinuoti savo vykdomą mokslinę veiklą, kad galėtų dalyvauti CERN eksperimentuose“, – sako T. Torimsas. Naujoji grupė vykdys tarptautines magistro ir doktorantūros studijų programas dalelių fizikos ir greitintuvų technologijų srityse. Tai sudarys sąlygas Baltijos šalių studentams įgyti žinių, kurios reikalingos bendradarbiaujant su CERN. *Parengta pagal KTU pranešimą* ■

DIPLOMŲ ĮTEIKIMO ŠVENTĖS LIETUVOS UNIVERSITETUOSE

VDU absolventai – bendruomenių, miestų, valstybės ir pasaulio kūrėjai

Birželio 20–23 d. Vytauto Didžiojo universitete vyko bakalauro ir magistrantūros studijų absolventų diplomų įteikimo šventiniai renginiai. Šiemet su savo Alma Mater atsisveikina beveik tūkstantis visų devynių VDU fakultetų ir Muzikos akademijos absolventų. VDU rektorius prof. Juozas Augutis absolventus skatino nepaleisti iš rankų prizą, dėl kurio jie dirbo visus šiuos metus. Tai – žinios, gebėjimas kritiškai ir laisvai mąstyti, kūrybiškumas, o svarbiausia – humanizmas. Jis akcentavo: „Tikiu, kad daugelis iš jūsų supranta, kad su šiuo prizu gaunate ir didžiulę atsakomybę kurti pasaulį, kuriame gyvename. Pasaulį, kuriame svajonės apie technologijas neturi prasilenkti su humanizmu, morale ir atjauta. Būti žmogiškam – tokia yra mūsų didžiausia paskirtis šioje Žemėje.“

Individualios studijos – durys į pasaulį

VDU studijas baigė pirmoji „Academia cum laude“ laida. „Academia cum laude“ pirmiausia yra dėstytojų ir studentų bendrystė. Ji sutelkia dėstytojus ir studentus, norinčius ir galinčius siekti daugiau nei standartinės studijų programos. Akademijoje įtvirtinta tarpdisciplininė studijų galimybė, kuri leidžia suburti įvairių sričių profesionalus ir pasiekti geriausią humanitarinių bei tikslųjų mokslų sinergiją. Ši individualių studijų programa yra skirta visiems, siekiantiems plataus universitetinio išsilavinimo ir norintiems išmokyti ne tik studijų programose pateikiamų dalykų.

„Academia cum laude“ pirmosios laidos absolventas Julius Guliokas studijuoja VDU Politikos mokslų ir diplomatijos fakultete. „Pradėjęs studijuoti Akademijoje, turėjau galimybę pasirinkti kuratorių ir buvau laimingas, kad juo tapo prof. Leonidas Donskis – nors, deja, neilgam. Jis man buvo ne tik dėstytojas, bet ir mokslinės veiklos vedlys, pagalbininkas, konsultantas. Ne mažiau džiaugiuosi vėlesniu savo kuratoriumi, Ekonomikos ir vadybos fakulteto profesoriumi Giedriumi Jucevičiumi. Ypač žavi nuoširdus studentų ir kuratorių bendravimas, distancijos, hierarchijos nebuvimas“, – pasakojo Julius. Nors pagrindinė jo studijų kryptis buvo politikos mokslai, Akademijoje jis dar pasirinko sutelktinį finansavimą, susidarė

VDU absolventai

individualią studijų programą ir apgynė darbą „Sutelktinis finansavimas: alternatyviojo finansavimo šaltinio startuoliams ir smulkiajam verslui apžvalga“. Studentas taip pat aktyviai dalyvavo Jaunesniųjų karininkų vadų mokymuose divizijos generolo Stasio Raštikio Lietuvos kariuomenės mokykloje. Liepos pabaigoje jam bus suteiktas atsargos karininko laipsnis. Julius galvoja apie profesinę karinę tarnybą.

Kitą „Academia cum laude“ absolventę Laurą Daukšaitę į Akademiją pakvietė kuratorė prof. Aušra Maslauskaitė. „VDU suteikia studentams labai plačias galimybes įgyti įvairiapusį išsilavinimą. Puikus būdas tai padaryti – mokytis Akademijoje. Tai daugiau negu baigti vien bakalauro studijas. Labai vertinu tai, kad Akademijoje galėjau artimai bendrauti su įvairių sričių mokslininkais, perimti bent dalį jų žinių ir patirties“, – pasakoja L. Daukšaitė.

Besimokydama VDU Akademijoje, Laura gilinosi į sociologiją, antropologiją, popkultūrą, mokėsi italų kalbos. Naują patirtį ji įgaus, pusei metų išvykusi į praktiką JAV. Absolventė gavo finansavimą darbui Indianapolyje, lietuvių mokykloje, kur dirbs kultūros klasėje su įvairaus amžiaus moksleiviais. Po to neabejotinai laukia magistrantūros ir doktorantūros studijos, tik ji dar nenusprendė, ar JAV, ar Europoje.

Pedagogikos studijos – šiandieniams švietimo poreikiams

Praėjusiais metais VDU pedagogikos profesinės studijos sulaukė didelio dėmesio – įgyti pedagogo kvalifikaciją panoro rekordinis stojančiųjų skaičius. Šių metų pedagogikos studijas baigę absolventai dirba valstybinių mokyklų vadovų komandoje,

mokytojauja privačiose mokyklose ir tampa pirmaisiais kvalifikuotais neįprastų dalykų mokytojais. „Ispanų kalbos išmokau VDU, dar bakalauro studijose. Man labai pasisekė, kad turėjau nuostabią dėstytoją, kuri tapo kelrode ir mieliai dalijosi patirtimi, man pačiai nusprendus pasukti į pedagogiką. Mokiniai labai greitai pamilsta ispanų kalbą ir nori jos mokytis, tačiau trūksta jos mokytojų. Todėl esu pasiruošusi mokytį juos to, ko išmokau pati, ir toliau mokytis kartu su jais, nes tikiu, kad ši kalba gyvenime atveria daugybę durų“, – pasakoja VDU Pedagogikos studijų absolventė Gintarė Labotakytė, dirbanti valstybiniame ir privačiame darželiuose ispanų kalbos mokytoja.

Absolventų teigimu, šios studijos suteikė kitokį požiūrį į vaiką ir ugdymo procesą, o motyvuoti studijų kolegų skatina dar

DIPLOMŲ ĮTEIKIMO ŠVENTĖS LIETUVOS UNIVERSITETUOSE

VDU absolventai – bendruomenių, miestų, valstybės ir pasaulio kūrėjai

Socialinių mokslų fakulteto dekanas prof. Algis Krupavičius sveikina absolventus

■ Atkelta iš 6 p.

labiau tobulėti. Viena iš privačios mokyklos „Herojus“ įkūrėjų, trečiojų mokytoja Dovilė Pelegrimė, teigia, kad „Herojaus“ mokytojai vadovaujasi sektino pavyzdžio principu: „Jeigu nori ugdyti vaikus, kurie tikėtų mokymo ir mokymosi verte, mokykis ir pats, būk jiems pavyzdys. Studijuojantis mokytojas yra autoritetas.“

Pedagogikos kvalifikaciją šiemet taip pat įgijo jau septyniomis kalbomis kalbantis VDU lektorius, doktorantas, Kauno Juozo Urbšio mokyklos direktoriaus pavaduotojas Mindaugas Norkevičius. Daugiakalbystės ugdymo strategijų ekspertas, politikos mokslų doktorantas pabrėžia, kad inovacijos yra ne tik naujos technologijos, bet viskas, kas išsiskiria ir dar nėra paplitę.

„Mokyklos ir universitetai turėtų nusikratyti sustabarėjusių metodų. Sunku kalbėti apie kūrybiškumą ar inovacijas, jei dėstytojų,

mokytojų ar administracijos požiūris vis dar paskendęs kažkur XIX amžiuje. Dažnoje ugdymo įstaigoje dar vyrauja frazė, prieštaraujanti naujovėms ir inovacijoms – „Bet mes juk visada taip darėme“, – pasakoja M. Norkevičius. Pasak eksperto, tiek mokytojams, tiek dėstytojams šiandien reikalingiausi įgūdžiai yra panašūs. Pirmiausia jiems itin reikalingas gebėjimas bendrauti. Kitas svarbus įgūdis – abipusio ryšio su moksleiviais sukūrimas, kurio neturėtų varžyti vis dar pernelyg paplitusi hierarchinių santykių dinamika.

VDU – tarptautiškiausias universitetas Lietuvoje

Studijų metu VDU ne tik suteikia galimybę pagal tarptautinius mainus mokytis 250 universitetuose iš 29 skirtingų šalių, bet ir pats priima daugybę studentų iš įvairių pasaulio kraštų. Šiemet nuolatinės studijas VDU baigė užsienio studentai iš Jungtinių

Amerikos Valstijų, Brazilijos, Baltarusijos, Azerbaidžano, Sakartvelo (Gruzijos), Estijos, Latvijos, Kazachstano, Nigerijos, Kamerūno, Afganistano, Indijos, Vokietijos, Italijos, Kongo, Ukrainos, Turkijos, Meksikos ir Turkmėnistano. Užsienio studentai baigė Politikos mokslų ir diplomatijos, Ekonomikos ir vadybos, Socialinių, Humanitarinių ir Gamtos mokslų bei Informatikos fakultetus.

Šiais mokslo metais, kaip ir kasmet, VDU gretas papildė užsienio šalių studentai, pasirinkę nuolatinės bakalauro ir magistrantūros studijas ar atvykę pagal tarptautinių mainų programas. Rudenį naujus mokslo metus universitete pradės daugiau nei šeši šimtai studentų, atvykusių net iš 60 užsienio šalių. „Tai dar vienas universitetinio gyvenimo privalumas – galimybė bendrauti su pasauliu, pažinti kalbas ir kultūras čia, universitete. Brazilija, Didžioji Britanija, Gana, Italija, Japonija, JAV, Kanada, Kinija, Meksika, Pietų Korėja, Prancūzija, Ukraina – tai šalys, kurių piliečiai pasirinko studijas VDU“, – akcentavo VDU rektorius. Šiuo metu beveik 10 proc. visų VDU studentų sudaro užsienio piliečiai.

Naujausiam pasauliniame universitetų reitinge „QS World University Rankings 2019“ VDU buvo pripažintas tarptautiškiausiu Lietuvoje. Geriausi VDU rezultatai išliko tarptautinių darbuotojų kategorijoje – pagal šį rodiklį QS reitinge universitetas užėmė 464 vietą pasaulyje ir išliko nepralenkiamas Lietuvoje.

Visapusiškas išsilavinimas ir karjeros galimybės

VDU *artes liberales* (liet. laisvųjų mokslų ir menų) studijų sistema, formuodama laisvą ir nepriklausomą asmenybę, suteikdama jai įvairių žinių ir lavindama būtinas kompetencijas, ugdo prie įvairių darbo sąlygų gebantį prisitaikyti, kritiškai mąstantį specialistą, valstybės tarnautoją ar inovacijų bei darbo vietų kūrėją.

VDU Ekonomikos ir vadybos fakulteto

absolventas, viešosios įstaigos „Versli Lietuva“ projektų vadovas Martynas Prievelis diplomų įteikimo šventės metu ragino absolventus drąsiai žvelgti į ateitį, nebijoti ieškoti ir atrasti atsakymų, nesivadovaujant konkrečiomis formulėmis, o pasitelkiant universitete išugdytą kritinį mąstymą bei atvirą požiūrį į mus visus supantį pasaulį: „Dirbdami „Versli Lietuva“ kiekvieną dieną susiduriame su šalyje veikiančiomis įmonėmis – nuo pačių mažiausių iki didžiausių Lietuvos ir tarptautinių korporacijų. Girdime tai, ko jie tikisi iš savo darbuotojų. Visi-

VDU rektorius akademikas Juozas Augustis diplomų įteikimo šventėje. J. Petronio nuotr.

kai akivaizdu, kad šių dienų versle labiausiai vertinami ne konkrečios siauros specializacijos kompetencijų turintys specialistai, bet tie, kurie turi platų supratimą apie supančius reiškinius, geba kūrybiškai mąstyti, interpretuoti, dirbti dinamiškoje, tarptautinėje aplinkoje. ■

VYTAUTO DIDŽIOJO UNIVERSITETE

4-oji pramonės revoliucija: kokios darbuotojų savybės bus reikalingos?

Pasaulio ekonomikos forumas vis garsiau kalba apie 4-ąją pramonės revoliuciją. Numatoma, kad žmogų, atliekantį įprastus ir kasdienius darbus, įvairiose srityse vis daugiau keis mašinos. Itin aktyvios bus robotizuotos ir automatizuotos gamyklos, kur darbuotojas tik prižiūrės jų atliekamą darbą. Didžiosios dalies dabar mums įprastų specialybių tiesiog nebėliks. Todėl, pasaulio ekonomikos specialistų teigimu, verslas ir švietimas turi pradėti taikytis prie būsimų naujovių.

Dar 2013 m. Oksfordo universiteto Martino mokyklos mokslininkai, išsamiai ištyrę JAV darbo rinką ir daugiau kaip 700 profesijų, priėjo prie išvados, kad beveik 50 proc.

šalies darbo vietų gali būti visiškai automatizuotos. Praėjus 5 metams nuo prognozių, jau matomas ryškus pokytis: vis daugiau veiklų iš žmonių perima robotai. Pavyzdžiui, taip jau atsitiko su kai kuriais ryšių centrų darbais – juos atliekantys specialistai buvo pakeisti automatinio balsinio ryšio technologijomis. Pasak amerikiečių futuristo Martino Fordo, įsiveržusios į klientų aptarnavimo areną išties galingos natūraliosios kalbos sistemos (pvz., IBM sukurta „Watson“) kelia grėsmę daugybei darbo vietų ryšių centruose, įsteigtuose lengvatinio apmokestinimo zonos.

Nors šia tema plačiai diskutuojama visame pasaulyje, Lietuvoje apie tai kalbama

atsargiai. Vytauto Tačiau Didžiojo universitetas, kuriame nuo pat atkūrimo įdiegta moderni Harvardo universiteto (JAV) *artes liberales* studijų sistema, jau ne vienerius metus ruošiasi ateities tendencijoms ir rengia specialistus, orientuotus į tarpdisciplinines mokslo sritis.

Tarpdisciplininiai mokslai vis labiau populiarūs

Pasaulio ekonomikos forumo teigimu, dėl vykstančios revoliucijos įmonėms reikės nuodugniai keisti savo požiūrį į švietimą. Be to, 4-osios pramonės revoliucijos metu keičiasi reikalavimai darbuotojų gebėjimams.

Vis labiau bus reikalingas glaudus verslo ir švietimo bendradarbiavimas. Taip pat spėjama, kad ateityje vis daugiau dėmesio bus skiriama žmogiškumui, kontaktui su klientais. Todėl bus itin svarbūs tarpdisciplininiai mokslai ir specialybė, pavyzdžiui, biotechnologijos, neurotechnologijos, bioekonomika, technologijų teisė, socialinis ar kultūrinis dizainas, įvairios kultūrų ir kalbų studijos, kūrybinės industrijos ir medijų komunikacijos bei kitos.

„Ateityje bus patrauklios specialybės, skatinančios kūrybingumą ir empatiją. Dažniausiai tokiomis laikomi tarpdisciplininiai

■ Nukelta į 8 p.

4-oji pramonės revoliucija: kokios darbuotojų savybės bus reikalingos?

VDU prof. Gintautas Mažeikis. Jono Petronio nuotr.

■ Atkelta iš 7 p.

mokslai, pavyzdžiui, literatūra ar meno filosofija, socialinis ar kultūrinis dizainas, žanrinė literatūra. Būtent šie mažieji pasauliai šiandien yra augantys, stiprėjantys ir globalėjantys“, – teigia VDU Filosofijos ir socialinės kritikos katedros vedėjas prof. Gintautas Mažeikis. VDU jau nuo 1989 m. savo studentams suteikia visapusišką išsilavinimą – čia dėmesys skiriamas ne tik studento pasirinktai mokslo sričiai tobulinti, bet ir įvairių kitų sričių žinioms.

Kūrybiškumas, empatija, gebėjimas prisitaikyti – svarbiausios ateities darbuotojų savybės

Tobulėjant technologijoms, nenumaldomai keisis ir ateities darbuotojams būtinos savybės. Kai didžiausią darbą atliks mašinos, niekam nereikės darbuotojų, kurie išmąstytų tik siaurą savo profesijos sritį. Remiantis Pasaulio ekonomikos forumo duomenimis, ateityje didžiausias dėmesys bus skiriamas darbuotojams su plačiu išsilavinimu, kurie bus pajėgūs greitai spręsti problemas, sugebės prisitaikyti prie besikeičiančių tendenci-

jų, bus kūrybiški ir empatiški. Šiai nuostatai pritaria ir VDU profesorius G. Mažeikis, teigdamas, kad ateities profesionalui bus svarbus kritiškumas ir kūrybiškumas, gebėjimas matyti alternatyvas ir mąstyti įvairiapusiškai.

„Ateities darbuotojas yra labai plataus, tarpdisciplininio profilio kūrėjas, gebantis bendradarbiauti su kitais specialistais. Vienišius filosofas, literatas, matematikas ar biotechnologas, informatikas ateityje bus mažiausiai įdomūs. Ateityje sulauks dėmesio botanikos ir dizaino ryšiai arba matematikos, fizikos ir literatūros ryšiai, taip pat gebėjimas filosofui dirbti kartu su programuotoju. Be to, bus labai svarbus kritiškumas dėl gyvenimo stilių įvairovės ir kritiškumas, empatiškumas – dėl dinamiškos įvairovės“, – teigia prof. G. Mažeikis.

Revoliucija, orientuota į kitokio žmogaus kūrimą

Remiantis JAV rašytojo futuristo Martino Fordo mintimis, ateitį lemia ne tik technologijų tobulėjimas ir skaitmenizavimas. Jos negalima atsieti nuo svarbių socialinių faktorių: visuomenės senėjimo, socialinės at-

skirties. „Ateityje bus svarbu atkreipti dėmesį ne į visuotinę laimę, kad visi turėtų tokius pat šaldytuvus ar automobilius, ir ne į tai, kad, sakykime, atpigėtų šiluma ar energija, bet į tai, kad kiekvienai nedidelei žmonių grupei būtų galima sukurti savo subtilų, individualų pasaulį“, – M. Fordo teiginius papildė prof. G. Mažeikis ir priduria, kad pasaulyje jau vykstanti 4-oji pramonės revoliucija yra atgręžta į truputį kitokio žmogaus kūrimą.

Laisvai samdomi specialistai dar labiau populiarės

Jau kurį laiką vis daugėja laisvai samdomų specialistų (angl. *freelancer*). Prognozuojama, kad iki 2020 m. jie sudarys daugiau negu 40 proc. darbo rinkos. Valstybinės mokesčių inspekcijos duomenimis, Lietuvoje šiuo metu jau yra apie 100 tūkst. pagal individualios veiklos pažymėjimą dirbančių žmonių. „Manau, kad mažosios įmonės ateityje pradės dar daugiau bendradarbiauti su laisvai samdomais specialistais ir jungtys tarp jų bei mažų įmonių ateityje neabejotinai augs“, – teigia VDU Filosofijos ir socialinės kritikos katedros vedėjas. ■

Mokslinė konferencija, skirta LTMA akademiko Viliaus Židonio atminimui ir Lietuvos valstybės atkūrimo 100-mečiui

Dr. Vytautas Adomavičius

Konferenciją, kuri įvyko birželio 7 d. KTU Mechanikos inžinerijos ir dizaino fakultete, organizavo Lietuvos taikomųjų mokslų akademija (LTMA) ir KTU klubas „Emeritus“. Ją atidarė LTMA prezidentas prof. dr. Rimantas Didžiokas ir klubo „Emeritus“ prezidentas prof. Romanas Vladas Krivickas.

Pirmieji pranešimai, dalyvių pasisakymai ir prisiminimai buvo skirti LTMA įkūrėjo akademiko, profesoriaus habil. dr. Viliaus Židonio atminimui. Išsamų pranešimą „Graziais darbais vainikuotas gyvenimas“ parengė dabartinis LTMA prezidentas, Klaipėdos universiteto profesorius R. Didžiokas. Buvo prisiminta visa Židonių šeima, jos vaikų Sibiro tremtyje palaidota jaunystė, V. Židonio studijos Tomsko geležinkeliečių institute ir Kauno politechnikos institute, apgintos disertacijos, labai intensyvi ir produktyvi mokslinė veikla, darbas Kauno automatizacijos priemonių gamykloje bei Kapsuko (Marijampolės) maisto pramonės automatų gamykloje, KPI įpakavimo automatų mokslinio tyrimo laboratorijos įkūrimas ir darbas joje, darbas Klaipėdos universitete, veikla trečiojoje Lietuvos Respublikos Vyriausybėje, dirbant materialinių išteklių ministru, mokslinės ir gamybos įmonės UAB „Slenčiai“ įkūrimas bei mokslinio tyrimo veikla, kuriant tuo metu Lietuvai labai reikalingus biokuro kūrenamus katilus bei saulės kolektorių vandeniu ir orui šildyti.

Reikia priminti, kad tuomet Lietuvoje buvo laikotarpis, kai spaudoje pasirodydavo straipsniai, aiškinantys pastatų renovacijos beprasmumą (renovacijos „neatsiperka“),

o išlaidos šildymui žmones varė į bankrotą ir neviltį. Vienas iš nedaugelio vilties spindulėlių tada buvo prof. V. Židonio sukurti biomase kūrenami katilai, kuriuos žmonės matė įvairiose parodose. Profesorius visada turėjo aktualių idėjų Lietuvai ir pats jas įgyvendindavo. Prof. Vilius Židonis buvo Lietuvos taikomųjų mokslų akademijos įkūrimo iniciatorius ir organizatorius bei pirmasis jos prezidentas. Viena pagrindinių akademijos veiklos sričių yra darnioji plėtra ir atsinaujinančiųjų išteklių energetika.

Per savo intensyvią ir labai sėkmingą mokslinę veiklą laikotarpį prof. V. Židonis parašė 4 monografijas ir vadovėlius, parengė 23 mokslininkus, kurie, jam vadovaujant, nuo 1967 iki 1993 m. apgynė mokslų daktaro (tuomet – technikos mokslų kandidato) disertacijas. Be to, jis gavo daugiau kaip 150 išradimų liudijimų ir patentų, tarp kurių ir 11 nepriklausomos Lietuvos patentų. Kartu su bendradarbiais sukūrė daug įvairios paskirties maisto produktų pakavimo automatų, biomase kūrenamų buitinių ir pramoninių katilų bei saulės kolektorių. Už labai sėkmingą mokslinę ir išradybinę veiklą prof. V. Židonis ne kartą buvo apdovanotas įvairių parodų medaliais, Išradėjų salono prizų Eureka – 67, jam suteiktas TSRS išradėjo garbės vardas ir Valstybinė premija. Už automatų produktams fasuoti į plėvelinę tarą sukūrimą V. Židoniui kartu su grupe bendradarbių 1982 m. buvo paskirta dar viena Valstybinė premija. Prof. V. Židonio išradimų pagrindu sukurti fasavimo ir pakavimo automatai 1971–1986 m. davė daugiau kaip 165 mln. rublių patvirtintą ekonominį efektą.

Po prof. R. Didžioko pranešimo pasisakė konferencijos dalyviai ir klausytojai pasidalino įdomiais prisiminimais apie V. Židoni.

Antrąjį pranešimą „Lietuvos būties šimtmečio energetikos raida ir jos tvariosios plėtros perspektyva“ perskaitė LTMA akademikas, profesorius habil. dr. Povilas Balčiūnas. Pranešimo pradžioje jis pacitavo Vilių Židoni: „Mūsų inovatyvios idėjos ir jų realizavimo techniniai sprendimai visų pirma turi tarnauti Lietuvai.“ Pirmoji pranešimo dalis buvo skirta svarbiausiems Lietuvos energetikos raidos momentams per 100 metų nuo Lietuvos valstybės atkūrimo. Buvo kalbama apie naujų elektrinių ir elektros energijos aukštos įtampos linijų statybas tarpukariu, sovietiniais laikais ir po Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo.

Atkūrus nepriklausomybę, pradėjo didėti šalies atsinaujinančiųjų išteklių elektrinių suminė įrengtoji galia, atsirado anksčiau nebuvusių saulės elektrinių, galingų vėjo elektrinių, biodujų, biomasės ir kitų tipų elektrinių, buvo atstatomos anksčiau veikusios mažosios hidroelektrinės. Taip pat įrengtos tarpvietinės elektros energijos jungtys su kaimyninėmis ES šalimis. Visa tai padidino mūsų šalies energetinę nepriklausomybę.

Antroji pranešimo dalis daugiausia skirta energetinio saugumo problemoms ir ateities energetikai bei jos tvariosios plėtros perspektyvai. Siekiant energetinio saugumo ir energijos tiekimo patikimumo, elektros gamyba turėtų būti decentralizuojama. Kur tik galima, ji turi būti gaminama iš vietinių atsinaujinančiųjų energijos išteklių. Galvojant apie ateities energetiką, LTMA atliekami vandenilio energijos virsmo procesų kuro elementuose tyrimai, galimų veikimo režimų tyrimai. Čia taip pat kuriamas integruotos saulės-vėjo-metanolio mikroįėjainės su PEM tipo kuro elementais demonstracinis

modelis, skirtas tiriamiesiems darbams. Jis tarnaus ir kaip paskirstytosios energetikos inovatyvios technologijos, skirtos išmaniam energijos naudojimui, prototipas.

Kitą pranešimą apie ateities energetiką perskaitė LTMA narys, KTU vyr. inžinierius dr. Vytautas Adomavičius. Pagrindinė jo tema – vandenilis ateities energetikoje ir transporte. Pranešėjas daug dėmesio skyrė iškastinio kuro sukeliams problemoms. Didelio masto aplinkos tarša vyksta visuose iškastinio kuro paruošimo ir naudojimo etapuose: jo gavybos, transportavimo ir deginimo metu. Teršiama žemė, vanduo ir oras, daroma didelė žala visai biosferai, ekosistamai, klimatui, infrastruktūrai ir visų rūšių gyvybei užterštose vietovėse. 7,4 mlrd. pasaulio gyventojų kasdien iškerta vidutiniškai 41 mln. medžių, per 1 parą sudegina apie 10,5 mln. tonų anglies, 9,5 mlrd. kubinių metrų gamtinių dujų ir 95 mln. barelių naftos. Jie vairuoja daug iškastiniu kuru varomų transporto priemonių: 1,3 mlrd. automobilių, per 100 tūkst. lėktuvų ir 105 tūkst. didelio tonazho laivų.

Milžiniško masto tarša vyksta kiekvieną sekundę. Suminis antropogeninės kilmės išmetamų šiltnamio dujų kiekis 2010 m. per metus sudarė apie 52 Gt. Pasaulyje pripažįstama, kad dabartinė žmonijos karta yra pirmoji, kuri suprato aplinkos taršos keliamas problemas ir jų pavojingumą, ir kartu tai yra paskutinė karta, kuriai dar ne per vėlu imtis ryžtingų priemonių gyvybei Žemėje apsaugoti, nes labai greitai gali nelikti galimybių klimatui normalizuoti. Aplinkos taršos ir klimato kaitos problemos sprendimas reikalauja visuotinės mobilizacijos, pastangų

Mokslinė konferencija, skirta LTMA akademiko Viliaus Židonio atminimui ir Lietuvos valstybės atkūrimo 100-mečiui

■ Atkelta iš 8 p.

koordinavimo ir bendradarbiavimo viso pasaulio mastu. Daugumos pasaulio mokslininkų nuomone, esant dabartiniam mokslui ir technologijų lygiui pasaulyje, svarbiausia priemonė aplinkos taršos ir klimato kaitos problemoms išspręsti yra atsisakymas deginti iškastinį kūrą. Jis turi likti žemėje. Siekiant šio tikslo, daugiau ar mažiau gali prisidėti ir vandenilio technologijos, pradedamos naudoti pasaulio energetikos ir transporto sektoriuose.

Antroje pranešimo dalyje V. Adomavičius pateikė apžvalgą tų vandenilio technologijų, kurios gali būti perspektyvios ateityje. Vandenilis gali atlikti energijos kaupimo, galios rezervavimo ir balansavimo, dažnio stabilizavimo funkcijas. Vandenilį galima gaminti iš atsinaujinančiųjų išteklių elektrinėse sugeneruotos perteklinės elektros energijos ir tiekti jį į dujotiekį, kur jis gali sudaryti

iki 20–60 proc. Ši technologija sėkmingai veikė kai kuriose Europos šalyse dar praėjusiame amžiuje. Vandenilis kartu su kuro elementais jau dabar yra naudojamas visose transporto priemonėse – automobiliuose, autobusuose, sunkvežimiuose, laivuose, lėktuvuose ir traukiniuose. Tačiau transporto priemonėse vandenilio technologijos turi stiprų konkurentą – baterijas. Transporto priemonės su baterijomis energiją naudoja kur kas efektyviau.

LTMA mokslinė sekretorė dr. doc. Asta Lapinskienė pristatė pranešimą mūsų valstybei labai aktualia tema – „Lietuvos aukštojo mokslo politikos grimasos“. Klausytojai buvo supažindinti su tais Lietuvos Respublikos XVII Vyriausybės programos tikslais, kuriais siekiama efektyvinti švietimo ir mokslo sistemų veikimą. Atkreiptas dėmesys į Konstitucinio Teismo 2008 m. kovo 20 d. nutarimą dėl aukštųjų mokyklų autonomijos ir jų

valstybinio reguliavimo santykių.

Viena svarbiausių Lietuvos aukštojo mokslo reformos problemų yra nepakankamas aukštojo mokslo finansavimas ir neefektyvus finansų valdymas tiek mokslo, tiek ir įvairiose administracinio pobūdžio (MOSTA, SKVC ir kt.) institucijose, teisės normų ignoravimas (nesilaikoma Mokslo ir studijų įstatymo), neskelbiami rinkimai dėstytojams, nesilaikoma nurodytų terminų ir pan. Didžiulė kliūtis yra pačios akademinės bendruomenės pasyvumas, ginant savo teises, lygiaverčio ir pagarbaus dialogo tarp aukštojo mokslo institucijų ir aukštosiose mokyklose trūkumas, dalies akademinės bendruomenės nenoras prisitaikyti prie naujų reikalavimų ir iššūkių, netikrumas dėl ateities, nes nenumatyta adekvačios ir veiksmingos studijų kokybės ir mokslo efektyvumo kontrolės sistemos. Tokių sistemų nebuvimas ir yra viena iš didžiausių mūsų problemų švietimo

ir aukštojo mokslo srityje.

Po pranešimų įvyko LTMA nario, fizikos-matematikos mokslų daktaro Edmundo Žilinsko darbų pristatymas. Dr. E. Žilinskas pirmasis Lietuvoje pradėjo dirbti saulės elektrinių įdiegimo srityje dar nuo praėjusio amžiaus. Per tą laikotarpį jis Lietuvoje ir užsienio šalyse įrengė šimtus įvairios galios saulės bei hibridinių saulės ir vėjo elektrinių. Pristatydamas atliktus darbus, pranešėjas parodė įrengtų elektrinių nuotraukas, pateikė trumpas jų charakteristikas ir supažindino su darbo specifika. Šiuo metu dr. E. Žilinskas daugiausia dirba užsienio šalyse.

Konferencijos pranešimų medžiaga bus papildyta kitais moksliniais straipsniais ir išleista atskiru leidiniu. Lietuvos taikomųjų mokslų akademija kviečia į jos veiklą įsitraukti mokslininkus, dirbančius taikomojo mokslo srityse ir turinčius idėjų Lietuvai (interneto svetainė <http://ltma.lt/>) ■

Mylėkime Tėvynę – ji niekada neišduos

Jubilatę sveikino dr. Daiva Narbutienė, LMA Vrublevskių bibliotekos Retų spaudinių skyriaus vedėja

Loreta Glebavičiūtė

Birželio 14 d. LMA Vrublevskių bibliotekoje atidaryta paroda „Savo jėgas skirkite didiems darbams“, skirta mokslotyros ir bibliometrijos Lietuvoje pradininkės, aktyvios visuomenininkės, Lietuvos moterų lygos pirmininkės, Vilniaus universiteto profesorės Onos Voverienės 80-osioms gimimo metinėms paminėti. Parodoje pristatyti gausūs profesorės O. Voverienės mokslo ir publicistikos darbai, iliustruojantys profesorės kurtą metodologinį mokslinės informacijos pamatą, veiklą, ugdant bibliotekininkystės ir bibliografijos specialistus Vilniaus universitete, suburtas bibliometrijos ir mokslotyros tyrėjų grupes, reikšmingą indėlį, puoselėjant ir garsinant Lietuvos kultūros paveldą ir rezistencijos atminimą.

LMA Vrublevskių bibliotekoje saugo-

mi dokumentai, susiję su aktyvia politine profesorės veikla Tėvynės sąjungoje, vėliau – vadovaujant Lietuvos moterų lygai. Parodoje eksponuojamas laiškas Prezidentei Daliai Grybauskaitėi dėl Lietuvos MA Vrublevskių bibliotekos išsaugojimo (2009 m.), susirašinėjimas su galingosiomis pasaulio moterimis Hilari Rodhem Klinton (*Hillary Rodham Clinton*) ir Margaret Tečer (*Margaret Thatcher*).

Parodos atidarymo renginyje dalyvavo ir sveikinimo kalbas sakė Seimo narys Audronius Ažubalis, Vengrijos nepaprastasis ir įgaliotasis ambasadorius Lietuvoje Zoltanas Jančis (*Zoltan Jancsi*), LMA narys Romualdas Grigas, MAB direktorius Sigintas Narbutas, VU Komunikacijos fakulteto profesorius Andrius Vaišnyš ir kiti universiteto bei visuomeninių organizacijų atstovai. LMA Vrublevskių bibliotekos darbuotoja, buvusi O. Voverienės studentė dr. Birutė Railienė

perskaitė Prezidentės ir Seimo Pirmininko sveikinimus.

A. Ažubalis kalbėjo apie tautiškumo stiprinimo svarbą ES kontekste. Pasak Seimo nario, kai kurios politinės mados Lietuvoje užgoždavo sveiką protą. Intelektualas, rašytojas nesivaiko tendencijų, kalba apie nemadingus dalykus: „Per 30 metų buvo nemadinga kalbėti apie tautiškumą. Buvome apsėsti ES idėjos be kritikos. Profesorė yra labai nuosekli, išvelgdama tautos ištakas, drąsino visus išlikti tautiškus ir pirmiausia dirbti tautos frontui.“ Seimo narys profesorėi įteikė dovaną – įremintą Nepriklausomybės akto kopiją.

Dr. B. Railienė susirinkusiesiems priminė O. Voverienės biografiją, jos mokslinius ir visuomeninius darbus. Mokslinė profesorės veikla pralenkė laikmetį beveik 30 metų. Tai liudija jos darbų vertinimas Lietuvoje ir užsienyje. O. Voverienė Lietuvoje ir užsienyje – JAV, Čekijoje, Lenkijoje, Rusijoje, Ukrainoje, Latvijoje ir kt., paskelbė per 3 000 mokslinių ir publicistinių straipsnių kultūros, politi-

kos ir visuomeninės veiklos klausimais. B. Railienė supažindino su paroda, kurioje eksponuojami profesorės parengti informatikos, mokslotyros vadovėliai, Lietuvos mokslininkų citavimo indeksas, parengtas pagal Science Citation Index duomenis. Profesorėi teko susipažinti ir asmeniškai bendrauti su Judžinu Garfildu (*Eugene Garfield*), sukūrusiu citavimo rodyklę (*Science Citation Index*).

Profesorė dalyvavo Antikomunistinio kongreso ir visuomeninio tribunolo komunizmo nusikaltimams įvertinti veikloje, papildė Lietuvos rezistencijos atminimą knygomis „Žymiosios XX amžiaus Lietuvos moterys“, „Žymiosios XX amžiaus Lietuvos moterys: partizanės, ryšininkės, tremtinės, kovotojos“, „Lietuvos laisvės kovos karžygos versmės: Voveris Žaibas“, „Prie tautotyros versmių: Tėvynės pažinimo draugijai – 20 metų“, „Tautotyros etiudai“, „Tautos sargyboje“, „Dalia Grybauskaitė – Tautos Prezidentė“ – jau

■ Nukelta | 10 p.

Prof. Ona Voverienė parodos atidarymo renginyje

Mylėkime Tėvynę – ji niekada neišduos

Minėjime prof. Oną Voverienę pagerbė Seimo narys Audronius Ažubalis, buvęs LR užsienio reikalų ministras. Vikos Petrikaitės nuotr.

■ Atkelta iš 9 p.

antrus metus profesorė dalyvauja šios knygos pristatymo renginiuose po visą Lietuvą. Ką tik iš spaustuvės atkeliavo nauja knyga – „Lietuvos Respublikos šimtmečio didieji“. Kalbėtoja priminė, kad Lietuvos mokslų akademijos Vrublevskių bibliotekoje po studijų Vilniaus universitete dirba būrys buvusių profesorės studentų, kelios jų tęsė dar studijų metais pradėtas tyrimo temas, apgynė mokslų daktaro disertacijas.

Profesorę pagerbė Vengrijos nepaprastasis ir įgaliotasis ambasadorius Lietuvoje Zoltanas Jančis. O. Voverienė domėjosi Ven-

grijos revoliucija, už publikacijų ciklą šia tema yra apdovanota Vengrijos valstybiniu apdovanojimu – medaliu Vengrijos revoliucijos minėjimo proga.

LMA narys Romualdas Grigas kalbėjo, kaip mokslininkė formavosi itin sunkiu istoriniu etapu, kupinu tautos tragedijų. Kančios buvo pakankamai ir jos gyvenime, tačiau tą kančią O. Voverienė pavertė dvasiniu kapitalu. Iš jos knygų alsuoja tikėjimas ateitimi. „Mane stebina jos viltingumas. Jos mintys prasimuša pro laikmečio sąslavyną ir skleidžia gėrį ir stiprybę, – kalbėjo R. Grigas. – Bažnyčia turi savo palaimintųjų, profesorė yra nusipelnusi tautos palaimintosios vardo už ypatingus gyvenimo nuopelnus, nes tvirtina tikėjimą ateitimi.“

Profesorė Ona Voverienė pasakojo apie savo gyvenimo kelio vingius. Turėjusią humanitaro gyslelę likimas ją pasuko dirbti su technikai, todėl iš nostalgijos, kaip ji sako, būdvardžiams radosi knygos. Jos gyvenimo esmę sudarė tikėjimas savo darbais: jei pasėjai sėklelę, ji būtina išdygs. Profesorė atsiprašė dukters Zitos, kuriai, kaip teigia, nebuvo gera mama, per darbus neskyrė daug dėmesio, tačiau ji išaugo šauniu žmogumi.

Šio renginio laikas sutapo su tremties data – 1940-ųjų birželio 14 diena. Tokios katastrofos Lietuvos istorijoje nebuvo, kai sunaikinta kone pusė milijono žmonių. Tuo sunkiu metu jai teko gyventi: „Joninių naktį žėrėjo jonvabalis ir niekada neapleido mintis, kad žmogus turi veikti ir neprarasti vilties“, – sakė profesorė. Ji prisiminė, kad pokario metais vaikystė buvo sunki: tėvas – kalėjime, mama liko be darbo su dviem

mažais vaikais. Mama prasimanydavo pinigų pridudama kraują. Mokslas buvo mokamas, tad teko palikti mokyklą po 9 klasių ir lavintis savarankiškai.

„Gyvenime pasisekė: buvau su tais, kurie tikėjo stebuklais. Žmonės visada ištiesdavo ranką, padėjo siekti mokslo“, – sakė ji. Tik per plauką išvengė tremties, nes Šančių saugumo viršininkas išpėjo mamą bėgti iš Kauno. Susirgusią tuberkulioze, gydytojas iš ligoninės ją vežiojo eksternu laikyti 14 brandos egzaminų. Šeimos nariai ją atleido nuo buitės rūpesčių, sudarė sąlygas mokytis. Pensijoje atsirado naujų draugų grupė: visuomenės organizacijos, ikvėpusios naujos gyvenimo prasmės ugdyti tautinį atžalyną.

O. Voverienė apdovanota Lietuvos tautotyros pradininko Tado Daugirdo premija, Lietuvos laisvės kovos Sąjūdžio 1-ojo laipsnio Partizanų žvaigždė, Lietuvos Respublikos medaliu „Už nuopelnus Vilniui ir Tautai“, Lietuvos laisvės kovų sąjungos Edvardo Buroko medaliu „Už antikomunistinę veiklą ir patriotiškumą“. Bibliotekoje parengtos ir išleistos profesorės bibliografijos rodyklės. LMA Vrublevskių bibliotekoje pradėtas kaupti profesorės asmeninis archyvas – F397.

Apie profesorę Oną Voverienę

Ona Brazauskaitė-Voverienė gimė 1938 m. birželio 17 d. Raseiniuose. 1956 m. eksternu baigė Tytuvėnų vidurinę mokyklą, 1957 m. įstojo į Vilniaus 31-ąją technikos mokyklą, kurioje įgijo pašto-telegrafo operatoriaus specialybę. 1958–1966 m. dirbo

pašto-telegrafo operatore Centriniame Vilniaus pašte ir nuo 1962 m. mokėsi Vilniaus universiteto vakariniame Istorijos-filologijos skyriuje. 1968 m. universitetą baigė įgijusi filologės, anglų kalbos mokytojos profesiją.

1966 m., dar nebaigusi universiteto, buvo pakviesta dirbti vertėja į SSRS elektros suvirinimo įrengimų mokslinio tyrimo instituto Vilniaus filialą. 1966–1969 m. dirbo Mokslinės informacijos skyriaus vertėja-referente. 1969–1980 m. tas pačias pareigas ėjo Lietuvos buitinės chemijos susivienijimo Projektavimo konstravimo biure. Nuo 1970 m. pradžios buvo Mokslinės informacijos skyriaus, nuo 1974 m. – Mokslinės informacijos, patentų ir standartizacijos skyriaus vedėja. 1971 m. įstojo į SSRS mokslinės ir techninės informacijos instituto Maskvoje aspirantūrą. 1979 m. apgynė pedagogikos mokslų kandidato disertaciją.

1975–1977 m. dirbo dėstytoja valandininke Vilniaus universitete. Nuo 1980 iki 2000 m. dirbo Vilniaus universitete, iš pradžių Istorijos fakulteto, o nuo 1990 m. – Komunikacijos fakulteto Mokslinės informacijos katedros vyresniąja dėstytoja, docente (1985). 1992 m. apgynė pedagogikos mokslų daktaro disertaciją. Nuo 1995 m. – profesorė. Vadovavo 125 studentų baigiamiesiems darbams (diplominiams, bakalauro, magistro), buvo dviejų daktaro disertacijų mokslinė vadovė. 1999–2003 m. – Lietuvos mokslo tarybos socialinių mokslų ekspertė. 1992–1994 m. – Lietuvos moterų lygos Švietimo ir mokslo sekcijos vadovė, nuo 1994 m. kovo mėn. iki šiol – Lietuvos moterų lygos pirmininkė. ■

IŠKILIŲ ASMENYBIŲ GALERIJOJE

Povilui Jegorovui – Garbės ženklas „Nešk savo šviesą ir tikėk“

Vytautas Žeimantas

Prasidėjus Lietuvos Respublikos šimtmečio sukakčiai skirtiems renginiams, Lietuvos esperantininkų sąjungos valdybos pirmininkas Povilas Jegorovas buvo apdovanotas Kultūros ministerijos Garbės ženklu „Nešk savo šviesą ir tikėk“. Šio garbingo apdovanojimo jis nusipelnė, daugiau nei keturis dešimtmečius labai aktyviai ir rezultatyviai dalyvaudamas esperantininkų sąjūdžio veikloje, populiarindamas šią kalbą bei taikias ir tolerantiškas esperantininkų sąjūdžio idėjas Lietuvoje ir visame pasaulyje. Per šią kalbą jis garsina Lietuvą pasaulyje.

P. Jegorovas solidžiai ir rezultatyviai veikia išsikovojo deramą autoritetą, tapo pripažintu ir visuotinai gerbiamu esperantininkų sąjūdžio lyderiu tiek Lietuvoje, tiek visame pasaulyje. Šiuo metu jis neabejotinai yra ryškiausias ir kvalifikučiausias esperantininkų sąjūdžio veikėjas Lietuvoje. Savo gyvenimo kelią pradėjęs 1955 m. Utenos rajone, Jauniškių kaime, dar būdamas jaunas, jis susidomėjo esperanto kalba. Studijuodamas Vilniaus universiteto Teisės fakultete, jau vadovavo Vilniaus miesto jaunimo esperantininkų klubui „Juneco“ („Jaunystė“). Jo diplominio darbo tema, baigiant universitetą, buvo „Pasaulinės esperantininkų sąjungos –

UEA tarptautinis teisinis statusas“ (vadovas prof. habil. dr. Pranas Kūris).

P. Jegorovo pastangomis 1988 m. pabaigoje buvo atkurta pirmoji iki 1940 m. Lietuvoje veikusi visuomeninė organizacija – Lietuvos esperantininkų sąjunga, kuri pradėjo savarankiškai dirbti nepriklausomai nuo tuo metu dar veikusio vadinamųjų bendrasąjunginių struktūrų. P. Jegorovas pasiekė, kad Lietuvos esperantininkų sąjunga dar 1989 m., t. y. dar iki atkuriant nepriklausomybę, būtų priimta kolektyvine nare į Pasaulinę esperantininkų sąjungą, turinčią konsultacinį statusą prie UNESCO. Jam vadovaujant, ši organizacija tapo viena aktyviausių ir solidžiausių visuomeninių organizacijų Lietuvoje ir viena sėkmingiausiai veikiančių esperantininkų organizacijų pasaulyje.

Solidi Povilo Jegorovo ir jo vadovaujamos Lietuvos esperantininkų sąjungos veikla buvo pastebėta ir ne kartą įvertinta tarptautiniais paskatinimais. 1995 m. Lietuvos esperantininkų sąjungai buvo paskirta tarptautinė premija „Cigno“ („Gulbė“), o 1997 m. jai buvo įteikta tarptautinio Grabovskio fondo premija. 2003 m. Lietuvos esperantininkų sąjunga buvo pripažinta kaip geriausiai veikianti nacionalinė esperantininkų organizacija pasaulyje ir jai buvo įteiktas tarptautinis „Trofeo Fyne“ apdovanojimas. Dar anksčiau, 1993 m.,

Lietuvos esperantininkų sąjungos valdybos pirmininkas Povilas Jegorovas

Tarptautinė draugystės ir geros valios draugija, veikianti JAV, Povilui Jegorovui suteikė tarptautinio ambasadoriaus garbės vardą. 2005 m. jam buvo suteiktas Pasaulio esperantininko garbės titulas, o 2008 m. paskirta tarptautinė „Spegulo“ („Veidrodis“) premija. P. Jegorovas eina įvairias atsakingas pareigas tarptautinėje esperantininkų veikloje, gar-

bingai atstovauja Lietuvos esperantininkams tarptautinėje arenoje.

P. Jegorovo ilgametėmis pastangomis tarptautinės esperanto kalbos kūrėjo Liudviko Lazario Zamenhofo uošvio, Kauno verslininko ir esperantininkų sąjūdžio mecenato Aleksandro Zilberniko namai Kaune, L. Zamenhofo g. 5, 1991 m. Lietuvos Vyriausybės nutarimu buvo paskirti naudotis Lietuvos esperantininkų sąjungai neribotam laikui ir juose įkurti visame pasaulyje žinomi Lietuvos esperantininkų namai.

P. Jegorovas Lietuvoje organizavo daug svarbių tarptautinių esperantininkų renginių: 1992 m. Kaune vyko 65-asis tarptautinis SAT kongresas, 1993 m. Kaune buvo surengta tarptautinė medicų-esperantininkų konferencija, 1994 m. Kaune – tarptautinė konferencija esperanto kalbos mokymo metodikos klausimais, 1995 m. Kaune – Europos esperantininkų forumas, 1995 m. Kaune – tarptautinis ekumeninis esperantininkų kongresas, 2004 m. Kretingoje – tarptautinis esperantininkų-katalikų kongresas, 2005 m. Kaune – tarptautinė mokytojų-esperantininkų konferencija, 2005 m. Vilniuje – tarptautinis aklyjų esperantininkų kongresas, 2005 m. Vilniuje – tarptautinis vaikų-esperantininkų kongreselis ir kt.

■ Nukelta | 11 p.

Povilui Jegorovui – Garbės ženklas „Nešk savo šviesą ir tikėk“

■ Atkelta iš 10 p.

P. Jegorovas yra nenuilstantis Baltijos esperantininkų dienų Lietuvoje (1983, 1986, 1989, 1995, 1998, 2001, 2004, 2007, 2010, 2013, 2016 m.), kuriose paprastai dalyvauja 200–500 asmenų iš 20–30 pasaulio šalių, organizatorius. Solidžia ir autoritetinga veikla jis pasiekė, kad Lietuvoje pirmą kartą posovietinėje erdvėje Vilniuje vyktų 90-asis jubiliejinis pasaulinis esperantininkų kongresas, kurio organizaciniam komitetui jis ir vadovavo. Šis 2005 m. liepos 23–30 d. vykęs didelis tarptautinis renginys, kuriame dalyvavo rekordinis dalyvių skaičius – 2 344 asmenys iš 60 pasaulio šalių – iki šiol išliko didžiausiu tarptautiniu renginiu, kada nors organizuotu Lietuvoje tiek dalyvių, tiek atstovautų pasaulio valstybių skaičiumi, tiek savo trukme. Visuotinai pripažinta, kad šis kongresas buvo vienas geriausiai organizuotų ir pasisekusių.

Tais pačiais metais P. Jegorovas Lietuvoje, Vilniuje, Seimo rūmuose organizavo tarp-

tautinį mokslinį-praktinį 4-ąjį NITOBES simpoziumą tema „Kalbiniai-politiniai Europos Sąjungos plėtros aspektai“. 2008 m. gegužės 26–30 d. Vilniuje P. Jegorovas organizavo itin pasisekusį pirmąjį tarptautinį esperantininkų-žurnalistų kongresą, kuriame dalyvavo per 200 esperantininkų-žurnalistų iš 37 pasaulio šalių. Nuo 1978 m. iki 2016 m. jis dalyvavo 28-iuose pasauliniuose esperantininkų kongresuose.

P. Jegorovas aktyviai reiškiasi ir žurnalistinėje, ir literatūrinėje veikloje. Jo iniciatyva 1991 m. buvo atkurtas 1918–1940 m. esperanto kalba Lietuvoje leistas ir prelado Aleksandro Dambrausko-Adomo Jakšto redaguotas žurnalas „Litova stelo“ („Lietuvos žvaigždė“). Jis buvo aktyvus šio žurnalo bendradarbis ir redakcinės kolegijos narys. Povilas Jegorovas yra daugiau nei 500 straipsnių Lietuvos ir užsienio spaudoje esperantininkų sąjungos veiklos tematika autorius, dažnas svečias radijo ir televizijos laidose. Iš lietuvių kalbos į esperanto kalbą yra išvertęs Kęstučio Trečiackausko

ir Aloyzo Urbono knyga „Neliksi vienišas“ („Por la homo“; 1988 m. ją išleido leidykla „Mintis“). 2003 m. Mokslo ir enciklopedijų leidybos institutas išleido Povilo Jegorovo ir Aloyzo Urbono knygą „Esu Esperanto eilinis“.

Pažymėtina produktyvi P. Jegorovo veikla, organizuojant tarptautinės esperanto kalbos mokymą Lietuvoje. Jo pastangomis buvo kviečiami esperanto kalbos mokytojai iš užsienio šalių (Lenkijos, Bulgarijos, Slovakijos, Brazilijos, Australijos ir kt.), kurie 2000–2008 m. vedė esperanto kalbos kursus pradedantiesiems įvairiuose Lietuvos miestuose. Šiuos kursus baigė per 2000 Lietuvos gyventojų. Labai reikšminga jo veikla, organizuojant knygų esperanto ir lietuvių kalbomis leidybą Lietuvoje. 2000–2010 m., P. Jegorovui organizuojant ir koordinuojant, įvairiose prestižinėse Lietuvos leidyklose („Baltos lankos“, „Alma Litera“, Mokslo ir enciklopedijų leidybos institutas ir kt.) buvo išleista per 100 fundamentalių išliekamąją vertę turinčių esperantologijos, interlingvis-

tikos, tarptautinės kalbos problematikos ir pažintinių knygų apie Lietuvą.

Šiuo metu P. Jegorovas yra Pasaulinės esperantininkų sąjungos (Universala Esperanto-Asocio – UEA) komiteto, tarybos ir valdybos narys, UEA vyriausiasis įgaliotinis Lietuvoje, tarptautinio L. Zamenhofo fondo (Lenkija) valdybos narys.

Tarptautinė esperanto kalba yra unikalus reiškinys pasaulyje. Su Lietuva savo gyvenimu ir veikla susijęs tarptautinės esperanto kalbos kūrėjas Liudvikas Lazaris Zamenhofas tikėjo, kad ši kalba suartins tautas, įneš į pasaulį taiką, paskatins tautas pažinti viena kitą ir bendradarbiauti. Šiuo metu daugiau nei 100 pasaulio šalių yra keli milijonai esperantininkų. Lietuvos esperantininkai aktyviai bendradarbiauja su Lietuvos žurnalistų sąjunga. Jau daug metų prie Lietuvos žurnalistų sąjungos veikia Esperantininkų žurnalistų klubas. Kas mėnesį esperantininkai renkasi Vilniuje, Žurnalistų namuose ir ten organizuoja įvairius renginius. Tada Žurnalistų namai kalba tik esperantiškai. ■

Pasaulio žymūs žmonės apie esperanto kalbą

Surinko Algimantas Pilyponis

Lumiere Louis (Lui Liujeras)
Kinematografijos pionierius

„Esu įsitikinęs, kad visuotinis esperanto paplitimas turėtų pačių teigiamiausių pasekmių tarptautiniams santykiams ir pasaulinės taikos sukūrimui. Tačiau tam būtina įtraukti jos mokymą į mokyklų programas.“

Vigdis Finnbogadottir (Vigdis Finbo-gadottir, 1980–1996)
Islandijos Respublikos prezidentė

„Jau atėjo metas skirtingoms tautoms suprasti, kad neutrali kalba jų kultūrai galėtų padėti pastatyti užtvarą, apsaugančią nuo monopolinės vienos ar dviejų kalbų įtakos, kuri, kaip matome, kasdien tampa vis akivaizdesnė. Aš nuoširdžiai trokštu, kad esperanto kuo greičiau žengtų pirmyn tarnaudama visoms pasaulio tautoms.“

Dr. William Edward Collinson (Viljamas Edvardas Kolinsonas, 1889–1969)
Anglų kalbininkas ir filologas

„Nepaprastas esperanto natūralumo ir stiliaus bendrumo išpūdis, man regis, kyla iš to, kad ji gimė didžiuliu kalbos talentu apdovanoto žmogaus galvoje. Tai ne koks nors sterilus nepraktiškų mokslininkų komiteto kompromisas. Ypač pastebėtina, kad ji jau atlaikė ilgą metų išbandymą ir visiškai atitinka jai keliamus reikalavimus. Nors ją ir lengva išmokyti, vertėtų ją studijuoti kantriai ir įsigilinus. Idealistinis judėjimo, norinčio užtikrinti Tarptautinei kalbai pripažinimą, siekis – tautų brolybė – yra savaime suprantamas ir nereikalauja komentarų.“

Romain Rolland (Romenas Rolanas, 1866–1944)
1915 m. Nobelio literatūros premijos laureatas

„Kad tautos išgirstų viena kitą, pirmiau-

sia reikia, kad jos klausytųsi viena kitos. Esperanto galėtų gražinti klausą šiems kurtiesiems, kurių kiekvienas išstisus šimtmečius slėpėsi už savo kalbos sienų.“

Adomas Dambrauskas-Jakštas
Katalikų filosofas ir publicistas, dvasininkas

„Su iszradimu geležinkeliu, garlaiviu ir telegrapu, kada terptautiszki žmoniu susineszimai pasidare kaskart tankesni ir kada pervaziavimas keliu karaliszcziu per vieną nedėlių ir susikalbėjimas vienoj valandoj per szimtą miliu stojosi daigtais kasdieniais, atsirado reikalas terptautiszkos kalbos, kuri budama viena dėl visu tautu, duotu kiekvienam apszviestam žmogui lengvą pragumą susisznekėti ir susirasziti su visais svetimtaucziais.“ (*Kalba netaisyta*)

Bertha von Suttner (Berto fon Sutner, 1843–1914)
Austrų pacifistė, Nobelio taikos premijos laureatė

„Esperanto yra svarbiausia augančio internacionalizmo, sujungiančio pasaulio tautas į taikingą sambūrį priemonė. Šios kalbos, kaip privalomojo dėstomo dalyko, įvedimas į visas mokyklas yra pats pirmiausias tikslas, kurio reikia siekti.“

Wilhelm Friedrich Ostwald (Vilhelmas Frydrichas Ostvaldas)
Vokiečių fizikas, chemikas ir filosofas, Nobelio chemijos premijos laureatas

„Prieš kurį laiką pradėjau gilintis į visuotinės pagalbinės (pasaulinės) kalbos problemą ir šiuo požiūriu man didelį išpūdį paliko galimybė patvirtinti energetinį imperatyvą... Dėl šios priežasties savo paskaitoje pačiomis gyviausiomis spalvomis pavaizdavau pažangą, kurią galėtų pasiekti žmonija, priėmusi tokią pagalbinę kalbą, kuri turėtų ne nustelbti nacionalines kalbas, o tarnauti kaip kalbinių sienų nepaisanti

tarptautinio bendravimo priemonė.“

Alfred Hermann Fried (Alfredas Her-manas Frydas, 1864–1921)
Nobelio taikos premijos laureatas

„Esu tvirtai įsitikinęs, kad pasitelkus esperanto, pagalbinės kalbos klausimas yra visiškai išspręstas <...> Bet koks judėjimas už pasaulinę taiką turi susitelkti prie šio vienintelio tikslo: visuotinio esperanto pripažinimo. <...> Intelektualai turėtų atlikti savo garbės pareigą, atnešdami dr. Zamenhofo tarptautinei pagalbinei kalbai pergalę.“

Edvardas VII
Anglijos karalius

„Manau, kad esperanto yra didžiulis gėris žmonijai, ir linkiu jai kuo greičiau sulaukti kuo didžiausios sėkmės.“

Friedrich Nietzsche (Frydrichas Nyčė)

Frydrichas Nyčė, kuris prieš tapdamas filosofu buvo kalbininkas ir dirbo filologijos katedroje Bazelio universitete nuo 1869 m. 1878 m., tais pačiais metais, kai Liudvikas Zamenhofas su draugais šventė lingve universala gimimą, vokiečių filosofas rašė savo veikale „Menschliches, allzumenschliches“ („Žmogiška, labai žmogiška“):

„Keleto kalbų mokymasis pripildo atmintį žodžių, užuot pripildęs faktų ir idėjų, ir dėl to kiekvienas žmogus gauna tik tam tikrą ribotą turinio kiekį. Tačiau žmonių prekybiniam ryšiams su kiekviena diena tampant vis kosmopolitiškesniems <...>, tenka pripažinti, kad kelių kalbų mokymasis šiuo metu yra neišvengiama liga, kuri, pasiekusi kritinę ribą, privers žmoniją surasti vaistą nuo jos. O labai tolimoje ateityje visame pasaulyje bus nauja dirbtinė kalba, kuri pirmiausia tarnaus bendravimo priemone prekyboje, po to intelektualiniuose santykiuose – tai taip pat tikra kaip ir tai, kad kada nors egzistuos oro navigacija. Antraip kam gi tada kalbininkams būtų reikėję ištisą šimtmetį

studijuoti kalbos dėsnius ir nustatinėti tai, kas kiekvienoje kalboje būtinausia, naudingiausia ir labiausiai vykė?“

Levas Tolstojus
Rusų rašytojas

„Laiko išmokyti esperantui reikia labai mažai, o mokymosi rezultatai potencialiai tokie puikūs, kad joks išsilavinęs žmogus negalėtų atmesti tokios mokymosi galimybės.“

Élisée Reclus (Elizė Reklis 1830–1905)
Geografas (L'Homme et la Terre [Žmogus ir Žemė])

„Ši nauja kalba jau plačiai vartojama; ji funkcionuoja kaip žmogaus mąstymo organas, nors jos kritikai ir priešininkai vis kartoja tarsi akivaizdžią tiesą, esą kalbos niekada nebuvusios dirbtiniai kūriniai ir jas turi sukurti pats tautų gyvenimas, jų įgimtas genijus. Tiesa tai, kad visų kalbų šaknys iš tiesų glūdi pirmąkart dirvoje, esperanto visu savo žodynu liudija esanti naujas nesugriaunamas pavyzdys. <...> Esperanto išradėjas ir tie, kurie visose pasaulio šalyse jį energingai palaiko, niekada nereiškia užmačių pakeisti egzistuojančias kalbas, turinčias ilgą ir gražią literatūros bei filosofijos praeitį; jie siūlo priemonę bendram susitarimui tarp tautų pasiekti kaip paprasčiausią pagalbinį nacionalinių kalbų įrankį.“

Willy Brandt (Vilis Brandtas 1913–1992)
Vokietijos kancleris, 1971 m. Nobelio taikos premijos laureatas

„Kalbų įvairovė yra viena rimčiausių kliūčių tautų tarpusavio supratimo ir draugystės kelyje. Tarptautinė esperanto kalba jau seniai sėkmingai bando įveikti šią kliūtį. Esperanto sėkmę pripažino UNESCO. Jungtinės Tautos pageidautų, kad dr. Zamenhofo pradėtas darbas būtų tęsiamas. Bendradarbiavimas, siekiant pagerinti tarptautinius

Pasaulio žymūs žmonės apie esperanto kalbą

■ Atkelta iš 11 p.

santykius, turėtų būti pagrindinis kiekvieno politiškai aktyvaus žmogaus uždavinys. Draugiškas skirtingų tautų žmonių tarpusavio supratimas padeda politikai atlikti savąjį uždavinį – sukurti taiką.“

Edward Sapir (Eduardas Sapiras 1884–1939)

Amerikiečių kalbininkas

„Logiškas tarptautinės kalbos poreikis naujaisiais laikais keistai kontrastuoja su abejingumu ir priešišku, be kurio dauguma žmonių neapsieina, vertindami jos galimybes. Ligšioliniai mėginimai išspręsti šią problemą, iš kurių didžiausią pasisekimo mastą, ko gero, pasiekė esperanto, palietė tik nedidelę dalį žmonių. Priešinimasis tarptautinei kalbai yra menkai logiškai ir psichologiškai pagrindžiamas. Tariamasis tokios kalbos, kaip esperanto ar kurios nors

kitos iš pristatytų panašių kalbų, dirbtinumas yra absurdiškai perdėtas, kas nebūtų paimta iš bendro žodžių ir formų, nuolatos besiplėtojančių Europoje, sandėlio.“

André Martinet (Andrė Martinė 1908–1999)

Sorbonos universiteto profesorius, kalbininkas, diachroninės fonologijos kūrėjas

„Tarptautinio bendravimo kalbos problema šiuo metu pasireiškia kaip konfliktas tarp planinės kalbos esperanto, apie kurią žinome, kad jos funkcionavimas visiškai tenkina jos vartotojus, ir hegemoninės nacionalinės kalbos, kokia, kaip žinome, yra anglų kalba.“

Umberto Eco (Umbertas Ekas)

Semiotikas, Bolonijos universiteto ir Prancūzijos kolegijos profesorius, romanų „Rožės vardas“ (ekranizuoto) ir „Fuko švytuoklė“ autorius

„Esperanto istorija ir ideologija man atrodo įdomūs reiškiniai: būtent čia yra jos nepažintoji pusė. Paprastai žmonės suvokia esperanto tik kaip priemonę ir nieko nežino apie tą idėjinį polėkį, kuris ją įkvepia. Štai kodėl Zamenhofo biografija mane taip sužavėjo. Reikėtų visiems geriau pažinti šį aspektą!.. Istorinė ir ideologinė esperanto pusė lieka iš esmės nepažinta.“

Rudolf Diesel (Rudolfas Dyzelis 1858–1913)

Vokiečių išradėjas, lingvistas, sociologas, meno žinovas

„Ši tarptautinė pagalbinė kalba atitinka pagrindines sąlygas, kad ją pripažintų kuo daugiau tautų, nes genialiavo savo struktūros paprastumu ir logiškumu ji natūraliai yra susijusi su pagrindinėmis dominuojančiomis kalbomis. <...> Vertinu šią kalbą inžinieriaus, kurio pastangos orientuotos į energijos

taupymą, žvilgsniu. <...> Esperanto tikslas yra sutaupyti laiko, energijos, darbo, pinigų ir paspartinti, supaprastinti tarptautinius santykius. Šiuo požiūriu sunku suprasti, kodėl kartais vis dar priešinamasi pripažinti šį taip naudingą žmoniškai dalyką.“

William Ramsay (Viljamas Ramzis)

Chemikas, Nobelio premijos laureatas

„Chemija, kurios tyrimų laukas yra visa Visata, turi turėti visuotinę kalbą. Jei mes galvojame apie tuos darbus, kurie šiuo metu atliekami Rusijoje ir Japonijoje, taip pat apie tuos, kurie bus atliekami tada, kai prie šios žmogiškosios veiklos srities prisidės ir gyva bei stipri Kinijos inteligentija, susiduriame su būtinybe vartoti esperanto, kad galėtume bendrauti su visomis šiomis tautomis, jei norėsime išvengti sudėtingų kalbų, ypač kinų kalbos su jos 40 tūkst. ženklų (hieroglifų), kurių kiekvienas atspindi atskirą idėją, mokymosi.“

IN MEMORIAM

Živilė Prakapaitė-Pocevičienė (1975–2018)

Živilė gimė 1975 m. Vilniuje. 1993 m. baigė Vilniaus Antano Vienuolio vidurinę mokyklą (dabar – Vilniaus Vytauto Didžiojo gimnazija). 1993–1997 m. studijavo Vilniaus pedagoginio universiteto Užsienio kalbų fakultete, kur įgijo anglų filologijos bakalauro laipsnį. 1998–2012 m. dirbo Vilniaus Gerosios vilties vidurinėje mokykloje, kartu tęsė studijas pedagoginio universiteto anglų filologijos magistrantūroje ir baigė ją 2001 m., sėkmingai įgydama filologijos magistro laipsnį. Nuo 2012 m. Ž. Pocevičienė dirbo Vilniaus Vytauto Didžiojo gimnazijoje, parengė nemažai testų Lietuvos švietimo įstaigų testavimo sistemai eTest.lt, siekiant palengvinti mokytojų ir dėstytojų darbą, pagerinti mokymosi kokybę ir paskatinti informacinių technologijų naudojimą mokantis anglų kalbos.

Velionė visada pasižymėjo nuoširdumu, paprastumu, mokėjo užjausti, suprasti ir paguosti. Visada su šypsena ji išliks bendradarbių ir gimnazijos moksleivių atmintyje. Našlaičiais liko du mažamečiai vaikai. Lietuvos edukologijos universiteto Alumnų draugija reiškia gilią užuojautą velionės artimiesiems šią sunkią netekties valandą. ■

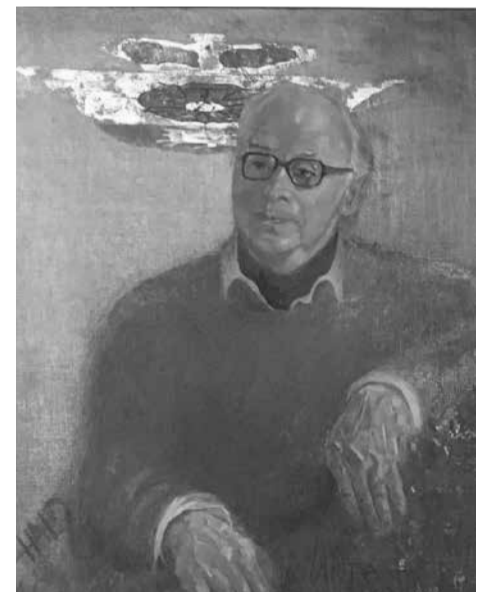
Edama 43-iusius gyvenimo metus, po sunkios ligos į amžinybę iškelia žinoma filologė, anglų kalbos edukologė, Lietuvos edukologijos universiteto alumnė Živilė Prakapaitė-Pocevičienė (1975–2018).

LMA VRUBLEVSKIŲ BIBLIOTEKOJE

Mykolo Giedraičio atminimui

Viduriškų Šv. Lauryno bažnyčios kriptojame iškilmingai padėta urna su kunigaikščio Mykolo Giedraičio palaikais.

Mykolas Giedraitis gimė Lobzove prie Dziarečyno 1929 m., mirė Oksforde 2017 m. gruodžio 29 d. Jis nemažai prisidėjo prie giminės įamžinimo Lietuvoje. M. Giedraitis finansavo archeologinius tyrimus ir istorinių paminklų restauravimą Giedraičiuose, taip pat vyskupo Merkelio Giedraičio ir Mikalojaus Daukšos paminklo statybą Varniuose. Rozmari (*Rosemary*) ir Mykolas Giedraičiai Lietuvos kultūros ir mokslo žmonėms svetingai atverdavo savo namų Oksforde duris, sudarydavo jiems sąlygas padirbėti Anglijos bibliotekose ir archyvuose, kitaip juos remdavo. Lietuvos mokslų akademijos Vrublevskių bibliotekai Mykolas Giedraitis perdavė asmeninę knygų kolekciją ir turtingą Giedraičių šeimos archyvą. ■

Latvių dailininkės Jolantos Danenbers nutapytas Mykolo Giedraičio portretas

Lietuvos mokslininkų laikraščio projektui „Akademinės bendruomenės indėlis į mokslinės informacijos sklaidos ir populiarinimo sistemą“ vykdyti Spaudos, radijo ir televizijos rėmimo fondas 2018 m. skyrė 8 tūkst. eurų. „Mokslo Lietuvos“ redakcija

Mokslo Lietuva

Vyriausiasis redaktorius Jonas Jasaitis
(Pavadoja Valentas Daniūnas)
Stilistė-korektorė Jolanta Niaurienė
Dizainerė Giedrė Zaveckienė

Redakcinės kolegijos pirmininkas – Raimundas Dužinskas, nariai: Alvydas Baležentis, Valentinas Baltrūnas, Valentas Daniūnas, Jonas Dautaras, Vygtintas Gontis, Vilma Gudelytė-Abarienė, Nelė Jurkėnaitė, Regina Kvašytė, Valė Macijauskienė, Milena Medineckienė, Andrius Pukšas, Eugenijus Stumbrys, Emilis Urba, Dalia Urbanavičienė, Janina Valančiūtė.

Redakcijos adresas: J. Basanavičiaus g. 6, LT-01118 Vilnius

El. paštas mokslolietuva@gmail.com

Laikraštis internete: www.mokslolietuva.lt

Redakcija gerbia savo autorių nuomonę ir mintis, net jei ne visada joms pritaria. Perspausdinant ar naudojant laikraščio „Mokslo Lietuva“ ir jo internetinio puslapio <http://www.mokslolietuva.lt> paskelbtą medžiagą būtina nuoroda į „Mokslo Lietuvą“. Laikraštis platinamas tik prenumeratoriams ir redakcijoje.

ISSN 1392-7191

Leidžia

UAB „Mokslininkų laikraštis“

SL Nr. 169

Spausdino

UAB „Petro ofsetas“

Savanorių pr. 174D, LT-03153, Vilnius

Tiražas 500 egz.